

УНИЈА

Унија.

(1959),

, 2005.

Издавач другог издања:

www.carsa.rs

. 064/224 33 49

За издавача:

Рецензенти:

Лектор:

Коректор:

Корица:

(1942-1976)

Штампа:

Тираж

500.

ISBN

978-86-80142-06-7

УНИЈА

Политика Римокатоличке цркве према
православним Словенима

ПРИРЕДИО
Зоран Милошевић

ЦЕНТАР АКАДЕМСКЕ РЕЧИ
ШАБАЦ, 2015.

САДРЖАЈ

УНИЈА И ПРАВОСЛАВНИ СЛОВЕНИ	7
--	---

I

УНИЈА ...

ПРОБЛЕМ СЈЕДИЊЕЊА ПРАВОСЛАВНЕ И РИМСКЕ ЦРКВЕ	29
---	----

УНИЈА И ПОЛИТИЧКИ ПРОЦЕСИ У БЕЛОРУСИЈИ	34
---	----

ВАТИКАНСКА ИСХОДИШТА ХРВАТскоГ СВОЈАТАЊА СРПСКОГА ЈЕЗИКА	51
---	----

РЕФОРМА СРПСКОГ ЈЕЗИКА ВУКА С. КАРАЏИЋА И ПОЛИТИЧКЕ ПОСЛЕДИЦЕ	78
--	----

БРЕТСКА УНИЈА	98
----------------------------	----

ЛАСОВАЧКА УНИЈА	158
------------------------------	-----

ИЗ ИСТОРИЈЕ УНИЈАЊЕЊА СРБА У ДАЛМАЦИЈИ 1831 – 1836. ГОДИНЕ	170
---	-----

ХРВАТИ И ХЕРЦЕГОВИНА	194
-----------------------------------	-----

КАКО ЈЕ ПОКАТОЛИЧЕНА ЗАПАДНА ХЕРЦЕГОВИНА	197
---	-----

О УНИЈАЊЕЊУ СРБА ИЗ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ВРЕМЕ «НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ»	233
---	-----

РАД РИМОКАТОЛИЧКЕ ЦРКВЕ ПРЕКО «ЦРКВЕ У ХРВАТА» НА УНИЈИ У ЦРНОЈ ГОРИ	244
---	------------

ДИПЛОМАТСКА АКТИВНОСТ БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКИХ БИСКУПА НА СЛАБЉЕЊУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (у периоду од 2002. г. до 2004. године)	251
---	------------

II ЛИЧНОСТИ

РАЗМИШЉАЊЕ ПОВОДОМ БЕАТИФИКАЦИЈЕ УНИЈАТСКОГ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЈА ШЕПТИЦКОГ	285
--	------------

НАЦИОНАЛНО-РЕЛИГИОЗНИ ПОГЛЕДИ В. КАЛИНОВСКОГ И ЊИХОВИ ОДЈЕЦИ У «МУЖИЧКОЈ ИСТИНИ» ЗА ВРЕМЕ ПОЉСКОГ УСТАНКА 1863 – 1864. ГОДИНЕ	299
--	------------

III РЕШЕЊА

ЧУВАЈМО ПРАВОСЛАВЉЕ	329
----------------------------------	------------

СРБИ КАТОЛИЦИ	338
----------------------------	------------

ПРОМЕНА ВЕРЕ ИЗМЕЂУ СЛОБОДЕ И НАСИЉА	345
---	------------

УНИЈА У ИСТОРИЈИ ИСТОЧНИХ СЛОВЕНА:	355
---	------------

Зоран Милошевић

УНИЈА И ПРАВОСЛАВНИ СЛОВЕНИ

1. Претходне напомене

Унија (; : unia, , unio, -
)
, 1054. , -
, . ,
,
, . . -
, , -
, -
, « -
» унијатске цркве
(ó . .) , -
, -
,
,
» «
».¹

¹ *Enciklopedija živih religija*, Drugo, dop. izdanje, Nolit, Beograd 1992, str. 760.

1198. , -
 , -
 . -
 , ... -
 -
 .
 Бретску унију 1596. , 1646.
 Ужгороду (), -
 1912. 1923. -
 , .
 , -
 . -
 -
 .
 (,
), (.
 , .
 , , -
 , 2
 , .
 , -
 , -
 .
 (1611. .) (1777. .).³ -
 -
 -
 .
 () , ,
 () ,

² : . , *Католички Срби*, ,
 , 2000, . 6 ó 8.

³ Stanko Janefi , *Ekumenski leksikon*, MD, Celje 1986, str. 223.

, -
 , -
 . -
 , « » -
 , , -
 . , -
 () -
 (, , . -
 .), -
 « -
 » .⁴ -
 , , -
 , -
 , , ... -
 . (-
) , . (75 -
), , -
 , () (-
).

⁴ :
 , : *Јединство наука данас* (, 2003, . 217 ó
), . 4, II, , 2003, . 217 ó
 236.

2. О новом римокатоличком програму за унијаћење православца

XIX .

XIII,⁷

5

0,16%. , Roman Miz, *Religijska slika Evrope*, MBM-plas, Novi Sad, 2002, str. 3.

6

7

XIII () -
1891. . -
, *Папы и папство*, 1991, , 214 ó 217. -
XIII . -
60 , -
: , *Друштвена*

Grande munus 1880. , -

« »
»

XIII

()
9, «
».¹⁰

План садржи одбијање православних Словена од Русије која их жели привући и удаљити од Запада.¹¹

доктрина Римокатоличке цркве,
, 2001.

⁸ Zoran Grijak, *Politička djelatnost vrhbosanskog biskupa Josipa Stadlera*, Hrvatski institut za povijest/Vrhbosanska nadbiskupija Sarajevo, Dom i Svijet, Zagreb, 2001, str. 69.

Ко је Ханс Иван Мерц новоблаженик Римске цркве, , 2003.
¹⁰ Zoran Grijak, *Politička djelatnost vrhbosanskog nadbiskupa Josipa Stadlera*, str. 69.

¹¹ «
», : *Контроверзе Југословенства,*
, 2002, .73.

1852.

- да Загреб постане политички центар за Јужне Словене,
- да се сам Загреб у политичком смислу уздигне као надбискупијски центар у хрватски политички и културни центар,
- да се нови верски, политички и културни центар (Загреб) мора очисти од Срба¹²

1878.

12

XIX

XIX

».
: *Контроверзе Југословенства*,
, 2002, . 52.

¹³ Zoran Grijak, *Politička djelatnost vrhbosanskog badbiskupa Josipa Stadlera*, str. 60; 62-63.

чији је Загреб
центар јединства и снаге и коме би морала припадати чи-
тава црква Јужних Славена».¹⁴

¹⁴ , . 55. ()

¹⁵ , . 55.

XX (16),

2003. II унијатски егзерхат¹⁷, питање уније и питање одузимања дела државне и националне територије за Србе поново постаје актуелно.

¹⁶ : *Рим не мирује*, . 108 ó 110. 1991. 1995.

¹⁷ , 251 000 11 000

учињено због нових успеха уније у Србији и Црној Гори, где је 28.000 грађана ове државе признало папу.

» , *Вечерње новости*, , 14. 9. 2003, . 5. ó , *В. Новости*, 2. 10. 2003, . 6. , *Политика*, , 13. 9. 2003, . 2.; . *Вечерње новости*, 21. 10. 2003.

18

š

« ».

19

XIII

3. Стара метода потчињавања православних је унија, а нова екуменизам

ме-

¹⁸ : , ? , : *Искушења православља у Босни и Херцеговини*, 2002, . 91 ó 108.

¹⁹ , *Етногенеза дукљанства - црногорске усташе*, 2004.

тодом универзалних унија. метода де-
 лимичних унија (), метода појединачних прела-
 зака (), методом латини-
 зације, ,
 « » -
 20 .
 , -
 , -
 . Нови метод -
 ,
 екуменски метод. -
 , -
 .

4. Успостављање црквеног јединства путем уније међу православним Словенима

, , , -
 , -
 , , , -
 , -
 (, -
 ,) .
 централно место
 заузима Брест-Литовска унија,²¹

²⁰ Stanko Janefli , *Ekumenski leksikon*, . 141.

²¹ Roman Miz, *Kršćanski istok*, Idij, Veternik 2001, str. 130. .
 , *Исторический очерк церковной унии*,
 « » , 1993, . 122.

. Први је морални. -

. Други аспект критике уније бави
се политичким последицама -

XVI

»²³, « -
 Ó »²⁴, « -
 », ²⁵, , -

²² , : Унија в документах, , -
 1997, . 26 ó 60.

²³ « », 1986.

²⁴ « », -
 « », -
 владика Мијоковић , -
 купе. , -

nski istok, . 152. : Roman Miz, Kršća-

²⁵ , 1991.

зна се и за следеће уније у којима су мета били Срби: Тржићка унија (1820), Унија у Дишнику (1841), Унија у Поганцу Пргомелу (1894., 1897.). Уније у Срему, Славонији Печују, Уније у Далмацији Македонији,

, унија је обично сузбијала народну културу и наметала латинску (...)

²⁶ : , : Рим не мирује,

, 2003, . 133 ó 163.

²⁷ , Србофобија и антисемитизам, , 2000, .

. Суштина верске мржње је да се противник натера на верску конверзију, тј. прихватање римокатоличанства.

! ? -

унијати су обично само верски агресивни -

(, , ...). -

« » -

, () , -

, (« -

») . -

, -

, -

. , , -

. -

, , -

. , , -

5. Зашто се догађа крађа православне културе

, -

(,) . , () -

, -

.²⁸ -

28

, -

-

-

() -

« . « », , « -

. -

: , -

(), , -
 , (, -
). , -
 () , ... -
 , 1897. , -
 .³² , , -
 , , -
 , . -
 . -

**6. Шта нам открива анализа садржаја
«Гласу концила» од броја 39, 2001. до 2003.
године о унији и унијатима?**

13 2001. « (-
 » , « » (
) ,
табу тема. 13 « »
 2001. , .

³² , ,
 Цркве, , .IX, 1897, . 795. , *Весник Српске*

. (-
) (-
).
 «
 »³³ , -
 () -
 « » .
 (-
), , , -
 , .
 46, 2001. « » -
 «
 », 1991. -
 220 000 , .
 3,4 , 2001. 0,7
 , -
 4,1 .

6. 1. Унијати — тема о којима римокатолици избегавају да говоре

45, 2001. « »

Паволу Петру Гојдици (1888 ó 1960) -
 Методу Доминику Трчки (1986 ó 1959).

(ó . .)
 2002. « » -
 , -

³³ *Glas koncila*, Zagreb, br. 39, 2001, str. 21.

14, 2002. (),
320 000 . . 6
Теофор Ромз.
Алојзу Степинцу.
, 11, , . 7, «
» -
. « -
Jean-Claude Perisset -
. -
, -
...». « » -
, -
! -
. -
13 ,
. « »
дискриминацији
. -
, -
³⁴,
() ,
. 45, 2002. « » -
« ».

Већински део Украјине не сматра ове људе ни мученицима ни блаженицима, , ови «мученици и блаженици» су то само за унијате и римокатолике, али не и за православни, протестантски и атеистички део Украјине.

³⁴ *Glas koncila*, Zagreb, br. 24, 2002, str. 5.

Година 2002.

.	.
1	+
26	+
1	-
1	+

Година 2003.

.	.
1	+
1	+
1	+

7. Закључак: унијатство је погрешан и штетан пут за православне

2003. » -
» -
, -
() -
,
,

(8.000
170.000).

Јоакима Сегедија, (40) -
« » (-
) . -
. (-
), , . -
« » , -
. -
. -
оданост Риму, напредовање у
црквеној служби

() -
, -
. -
, « » -
. -
, , -
. , -
, .

I

УНИЈА...

Др Д. Јакшић

ПРОБЛЕМ СЈЕДИЊЕЊА ПРАВОСЛАВНЕ И РИМСКЕ ЦРКВЕ*

В. В. Болотова,

« а - ».¹

* « », . 1, 1926, . 65 ó 69.

¹ Was war denn die Ursache der Trennung, des Risses der Kommunion der *einen katholischen Kirche*? Ich antworte unumwunden: die kommunion hat das römische Papstum zerissen, der alte Erfeind der katholischen Kirche, der vermutlich nur dann zu existieren aufhören wird, wenn auch der letzte Feind aufgehoben wird der Tod!» - Thesen über das «Filioque» - *Revie intern. de Theologie*. Bern 1898. s. 687.

Martialis-a: «Vaticana bibis, bibis venenum»!
²
Harnack, «absolute Urteile vermögen wir in der Geschichte nicht zu fällen».³

ó
⁴
ó
ó
⁵
? ?
?
: «
⁶

²

1903.

³ Das Wasen des Christentums. Leipzig 1903. s. 11.

⁴ 1. . . . 202.

⁵ 1886; *Merczyng*, Zbory i senatorow protestantey w dawny Rzeczy pospolitej. Warszawa 1905; *Wotschke*, Geschichte der Reformation in Polen. Leipzig 1811.

⁶ « » , : «ne veramente mi par soggeto da missione» (Archiv für slav. Phil., VI Bd. s. 121),

аминь . *аминь* -
 -
 ,
 ».⁸ ,
 , (,
 ,) *Е. Е. Голубинскога* « -
 »! -
Соловјева «
 », « -
 ».⁹ -
 -
 , : -
 , ? -
 -
 -
К. П. Побједоносцев. -
 ,
 ,
 ,

I. . . 124, 125. *Ягичъ И. В.* -
 . . 1910. . 33, 34, 35.
 7

, (. -
 . , . ? . 1889. . 21);
 -

Multatuli (Dekker): «Es führt nur *ein* Weg gen Him-
 mmel: *Golgotha*. Wer auf anderem Wega hingelangen will, ist ein
 infamer Schmuggler»!
 8 1. . . 72.
 9

, ,
 -
 . . 1900. . 190.

ó
¹⁰ Само се по себи разумије,
да ми не можемо примити оног начина сједињавања
црква, који је практикувала Римска црква према
Православној цркви приликом познатих у црквеној
историји «унија», које су тражиле од Православне цр-
кве – не сједињења братског,¹¹ већ потчињености
Риму.¹²

¹³ «il
mondo casca»!

?!¹⁴ (...)

ó
: «
» (. 10, 16)

10

11

12

13

. 199.)

14 1925. . . 2, 3). ...

: «
» (, 24, 35). Али како је могуће то сједињење
посље проглашења Ватиканским Сабором догмата
о непогријешивости римског епископа у учењу о вјери
и моралу? ... на то је питање врло тешко одговорити.

: «
» (. 10, 27).
ó ,
ó
15 ,
! : «
ó
»!¹⁶
IX: «
».¹⁷ (...)

15

16

17

Александар Д. Гронски

УНИЈА И ПОЛИТИЧКИ ПРОЦЕСИ У БЕЛОРУСИЈИ

Зашто се догодила унија у Белорусији?

¹ . . .) . . . (. . . , 1998. ó . 39.

XIII

XIV

ó

XIV

XIII

Миндовиг,

Смисао уније је потчињавање православних папи

XIII

² .5.- : // , 1999. ó 144.

³

Смисао уније био је у томе да се већина хришћанског становништва Великог Литванског Кнежевства потчини папи.

Саборна црква у граду Полоцку саграђена 1050/60. године. Један од првих монументалних храмова Старе Русије саграђен на иницијативу Всеслава «Чародеја» у византијском стилу. У XVIII веку га заузимају унијати и преуређу у стилу унијатског барока. Од старог храма из XI века остали су само фрагменти

XIV ó XVI

⁴

, 1997.

Уния в документах. ó :

1569. ó Речи
Пасполита.
ó

Од политичке до црквене уније

⁵ (, 1998. ó .39.) . ó .:

Методи превођења унијата
у римокатолицизам

⁸ , . 185 ó 186, 191 ó 193.

XVI ó XVII

XVI

()

⁹ , . 196.

Грешке руске власти према унијатама

75

¹²

1596 //

. ó .: , 2001. ó . 55.

»
1796. , I,

I,

« »

13

13

//

.6 .55.

XX

1905.

ó

1830 ó 1831.

1839.

1875.

(

).

50-

XIX

1863 ó 1864.

1905.

1839.

XX

Покушаји обнове уније од стране белоруских националиста

20- 30-

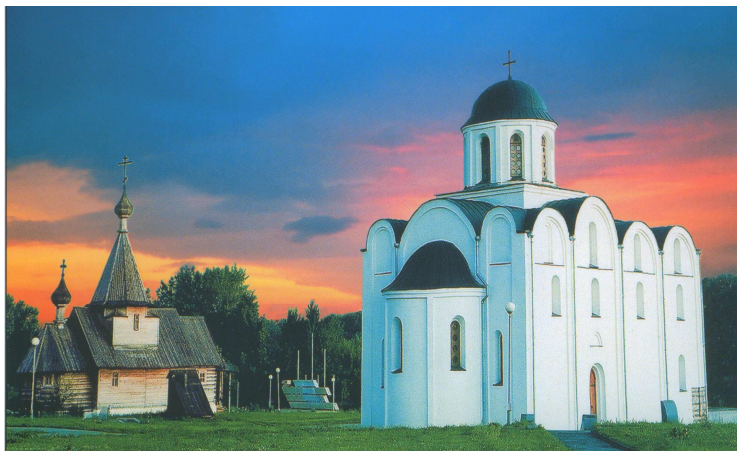
¹⁴

, 1988. ó . 46 ó 61.

¹⁵

., 2001. ó . 334.

1941 ó 1944.

**Благовештењска црква у граду Витебску,
Белорусија. Саграђена 1130. године, за време рата,
од стране кијевске књегиње Олге. Године 1619.
прерађена у пољску римокатоличку цркву, а од
1831. године поново је православни храм.
Наполеонова војска овај храм претворила је у
војни магацин**

80- XX

1989, 1.

II.

1989., 20.

¹⁶ 1989. -
 -
 -
 , у унији су видели само белоруску националну цр-
 кву ó . XX
 -
 -
 -
 1990. 1997. 11 -
 -
 -
¹⁷ , ,
 -
 -
 XX , -
 -
 -
 ,
 -
 -
 ,
 -
 ,
 -
 ,
 -
 «

¹⁶ (. XVIII ó XX .) ó . : -
 , 1998. ó . 325.
¹⁷ , . 332.

».

,

,

.

18

.

-

-

,

.

XX

.

,

,

,

.

-

,

XVI

ó XIX

.

,

,

.

Зоран Милошевић

Милош Ковачевић

ВАТИКАНСКА ИСХОДИШТА ХРВАТскоГ СВОЈАТАЊА СРПСКОГА ЈЕЗИКА

М

српскохрватско

()

»¹.

"

"

1

« »

: *Hrvatski jezik, njegovo mjesto unutar južnoslavenskih i drugih slavenskih jezika, njegove povijesne mijene kao jezika hrvatske književnosti*, u: »Hrvatska književnost u evropskom kontekstu«, uredili A. Flaker i K. Pranji, Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta Sveu ili-ta u Zagrebu, Sveu ili-na naklada Liber, Zagreb, 1978, 9-83.

, kao . : *Povijesna podloga i jezičnopolitičke i sociolingvističke okolnosti (hrvatskoga jezika)*, u: *Hrvatski jezik. Najnowsze dzieje jezykow slowianskich*, red. Mijo Lon ari, Opole, 1998, 3-34. ó « - » , *Nova lica jezika (sociolingvističke teme)*, i goja -tampa, XX vek, Beograd, 2002, 138-139.

: , ? -
, ,
, « » -
« », -
преименовања , -
« » -
, -
-
-
, -
, -
, -
, -
, -
, -
, -
20. *српскохрватским*, -
хрватским, -
босанским – -
() -
« » -
« » -
(-
), . -
. -
, () -
. -
ije

je kolo? u »Danici hrvatskoj« 1846.
: »Mofete se pitati: u koga se je sa uvaio isti jezik ilirski, u koga obi aji, tko li nam je ponajvi-e gojio od koljena do koljena narodne pjesme ilirske? U svakom odgovoru na i ete Serblje i Serbstvo... Dakle onaj koji veli: da –to je serbsko nije ilirsko, ili –to je ilirsko da nije serbsko (naravno u smislu same narodnosti) ó jest ili neznalica, ili neprijatelj sloge iz-

megju Slavjanah od velike grane ilirske ... Ta n.p. sav svijet znade i priznaje, da smo mi knjiflevnost ilirsku podigli i uveli; nu nama jo– ni izdaleka *nije na um palo ikada tvarditi, da to nije serbski već ilirski jezik*; pa e ponosimo se i hvalimo Bogu Velikomu, –to mi Hervati s bratjom Srblijima sada jedan knjiflevni jezik imamo«. ²

3. 12. 1852.

17.

«spisao istoriju Serbah«, : »...kamo sre e da je on (tj. P. R. Vitezovi), koji se je u svoje doba za narodni jezik borio, na mjesto –to je hervatski provincijalizam sa serbskim mje–ao i tako neprakti no na neoborive zaprjeke nazgazio, ó onda, kao –to mi sada u novija vremena, najglavnije grane jezik, koji se je u izobilju izreka i u svojoj isto i najbolje sa uvao, u svojoj cjelosti *prigrlio* i u hervatsku knjiflevnost uveo, mi bi se zaisto sa svime na drugom stepenu narodnog napretka danas nalazili«. ³

Хрвати и српски језик

16.

17.

«

. (...)

² Lj. Gaj, *Čije je kolo?*, : » : «,

, 1997, 164.

³ *Narodne novine*, Zagreb, 3. 12. 1852. ó : –
, Jezичко и етничко разграничење Срба и Хрвата, : « : »,

, 1997, 294.

»,
 ,
 »⁴.
 «
 ». 1604. « -
 »: Institutionum linguae illiricae libri duo. -
 1884. : »
 ... 1636.
 ,
 »⁵.
 ,
 .
 -
 .
 , , -
 1836. « -
 () » -
 , 1852. : «
 , нису мо-
 гли складно и углађено ни десет риечи проговорити на-
 шим језиком»⁶. -
 , , .
 .
 , , .

⁴ , Срби католици, « »,
 , « », , 1998, 86.

⁵ , 1884/1885. : *Отношение славянских наречий к церковнославянскому языку*, : *Сербский язык* , . 17. ó : . -
 , *Гирилица на раскрићу века*, ,
 , 1991, . 13.

⁶ : , *Језичко и етничко разграничење Срба и Хрвата*, : « : -
 », ,
 , 1997, 298.

7. :
 , -
 1852. :
 «
 »⁸. -
 : « у ста-
 рој Хрватској искључиво говорило чакавски,

, хрватски исто
 значи што и чакавски и обратно.
 у свима
 пределима, који беху дуже или краће времена делови ср-
 пске државе, говорило само штокавски и да се у овим
 пределима употребљавало српско име и за народ и за је-
 зик,
 , штокавски и српски два те уста појма»⁹.

7. , -
 19.
 : Mario Gr evi , *Zašto
 slavistika 19. stoljeća nije priznavala postojanje hrvatskoga jezika,*
Jezik, XLV/1, Zagreb, 1997, 3-28.

8. , *Српски и хрватски*, : «
 :
 », , 1997, 180.

9. , *Archiv für slavische Philologie*, Bd. XIII, p. 387. i
 388. ó : М. , *Српски језик и српс-
 ко племе*, : « :
 », ,
 , 1997, 365.

« ... », 1849, ,
 , 1836. ,
 (): -
 , « ... » (),
 .¹⁰

Дилеме око хрватског језика

« ... » (¹¹) -
 1848. .
 « ... » (landes-
 bliche Srpache)
 « ... »
 « ... »
 « ... »¹². 1860.
 ,
 « ... хрватско-славонски,
 7. 1850. ,
 »,¹³ 5. « -
 » -
 -

¹⁰ . , *Срби сви и свуда*, : « :
 » ,

¹¹ . : , 1997, 125-141.
 , *О називу језика у
 прошлости Хрватске*, .: « - -
 » , , 1994, 196-228.

¹² Исто, 196.

¹³ Исто, 198.

хрватско-славонски. () б ()
() , ()
б () -
, , 1861.
венским. . LVIII, 1861. југосло-
: « југословенски - -
»,¹⁴ «
југословенским...
, ,
-
, »¹⁵.
југословенски 1867.
« хрватски или српски језик.
-
« хрватским или-
ти српским»¹⁶.
, ,
« »,
, б () -
. , 1868.
, «
«хрватски језик» ».¹⁷

¹⁴ . . . , нав. дјело, 309.

¹⁵ . . . , *О називу језика у прошлости Хрватске*, 198.

¹⁶ Исто, 207.

¹⁷ Исто, 210.

(« »),
1888. «
»¹⁸. 1888. -
« (. -)
:
два племена једнога народа;
посебан ' - ';
два , 'ср-
пско' 'хрватско',
и посљедица
*имена».*¹⁹ *два*
(,).
: *српски или хрватски,* *ср-*
пскохрватски. «*ет-*
нолингвистичка теорија», « »
« »

¹⁸ Исто, 216.

¹⁹ Исто, 216.

ó . , -
 « » -
 « » , -
) « »²⁰ -
 1856. . -
 , , . -
 () .

«Niesam nakan kovati u zvezde sve -to su Hrvati predlagali i radili, otkada im se narodnost podmladila: nu to mora svaki nepristrasni sudac priznati, da su ob o j slozi, osobito takozvani provincialni Hrvati, neizmjernu firtvu donieli, ne samo glede na jezik nego i glede na ime. fiele u tom zadovoljiti narodnoj potrebi, predlofili su hrvatski rodoljubi prastaro ime ovih zemaljah, ime *ilirsko*, za ob i naziv, budu da su se imenom ovim i u novije doba juftni Slavene kojegdje sluffili. (...) Zatim bude predlofeno ime *slovensko* ili *slovjensko*, kojim mnogi na-i dubrova ki pisci od mnogo vekovah nazivahu ukupno sve juftne Slavene. Ne znam, da li se je i jedan Srbin ovim imenom posluffio, akoprem nije zaista neshodno. Napokon budu Srbi ponu eni imenom *jugoslovenskim*. Ni ovo nije prodrlo. Tako dakle ostade sve nastojanje

²⁰ Bogoslav Tulek, *Srbi i Hrvati*, : « -
 », -
 , 1997, 183-203.
 8. *Невена* 1856. .

Hrvata u tom poslu jalovo; dapa e se ini da se je tim u njihovih Srbah probudilo krivo mnjenje, da Hrvati svoga hrvatskoga imena ne –tuju i ne ljube i da se samo zato za drugim hlepe. To je mofle biti uzrok, –to su od ove nekoliko godina srbski pisci ime srpsko po eli protezati i na Hrvate, i to izprva samo na TMokavce, a kasnije i na akavce, Hrvatske Kekavce, pa e i na sve ostale Slovence«²¹.

« , -
 ».
 , -
 « -
 » () .
 ,
 « », : « ,
Срби Хрвати,
 : *Хрвати* : 1) -
 , 2) -
 . *Срби* -
 ».²²

« »
 , , « ».
 , « »
 -
 -
 , , ,
 . , ,
 «повратимо u kolievku *srbsko-hrvatskoga naroda*».²³ » » «uzajamnim ob e-
 njem TMokavacah i akavacah za sve ovo vrieme mnogo je
 toga pre-lo iz jednog narje ja u drugo, tako da se dan danas za
jedno narječe držati mogu».²⁴

²¹ . , нав. дјело, 184.

²² . , *Срби и Хрвати*, : « :
 » , , 1997, 149.
 31. Видовдана

1861.

²³ . , нав. дјело, 186.

²⁴ Исто, 191.

«su si pripojili akavce i Kekavce, preliv-i u svoj jezik koje-ta iz njihova narje ja» «jedan narod, jednoga roda i koliena», «nije mogu e nazna iti potanko granicu, kojom se lu i hrvatski narod od srskoga», (,) «mogu nazvati *narod jednoga jezika* kao -to ih je bio nazvao mudri Dositej Obradovi «.²⁵

²⁶ »Dakle ó
 ó Hrvati i Srbi su bra a i po krvi, i po mlieku, narod jednoga roda, jednoga jezika ó to je posljedak nepristranoga povjesni koga iztraflivanja, to je cilj i svrha ove moje razprave«²⁷.

²⁵ Исто, 200-201.

²⁶ . : . , У одбрану језика српскога – и даље, , 1999, 15-30, : Доситејево намјереније а Вуково остварење: српски народни за књижевни језик свих Срба.

²⁷ Исто, 202.

²⁸

, 1940. : «... Дубровник по језику био увијек српски». – . , Најстарији дубровачки говор (Приступна академска беседа, 7. 3. 1941. .), , . 14456, . 52. : . , Насилно присвајање дубровачке културе, , 2000.

пски.²⁹

Хрвато-Срби
: српскохрватски, хрватски или ср-

1888.

²⁹ : , Петар Милосављевић о
Вуков(ск)ој и Јагићев(ск)ој филолошкој парадигми,

2002, 245-254.

³⁰ « -
»,
: , Србистика и статус тзв. босанског је-
зика, , 34-35, , 2000, 55-68.

31 . -
 -
 (1322-1353), -
 , , -
 :
 « -
 , -
 4 , латински, српски, -
 »³² . -
 , -
 , -
 , српским³³ . -
 1406. , -
 1530. -
 . « -
 -
 ó ó -
 ' (in surffischer (tj. -
 serbisch r ó МК) sprach und buchstaben')».³⁴ -
 , iz 1551. -
 : » -
 , српским језиком , -
 ».³⁵ - 1838. .
 : «
 (), српску. .
 1838. ».³⁶ -
 « » :

31 : (=) , Босна и Херцеговина српске су земље по крви и по језику, , 2002. (: , 1908.) .

32 . , нав. дјело, 35.

33 Исто, 36.

34 Исто, 38.

35 Исто, 38-39.

36 Исто, 39.

« (. 15. 16.) -
 , -
 , : (Monumenta serbica)». ³⁷ -
 , -
 (-
 , -
 , . , , -
 , (.) 38. -

Шулек-Јагићева филолошка парадигма против Вукове филолошке парадигме

, -
 , -
 , -
 . (1833-1911) -
 , -
 , -
 « -
 », : « -
 ! ми знамо да
 ниесмо Хрвати него Срби,

³⁷ Исто, 40.

³⁸ .
 « » : Senahid Halilovi , *Bosanski jezik*, Biblioteka Ključanin, Sarajevo, 1991, str. 17-29.; : Alija Isakovi , *Rječnik karakteristične leksike u bosanskome jeziku*, Svjetlost, Sarajevo, 1992, str. 10-24.

».³⁹

25. 2. 1911.

: «...»

».⁴⁰

српскохрватски, хрватскосрпски, хрватси или српски
19. 20.

19.

20.

«

»

1888.

1884.

«

»

«

»,

³⁹ . . . , *Дон Јаков Групковић (1833-1911): свештеник, педагог, филолог и национални радник*, : . . . , . . . , 1989, . 65. ó . . . :

⁴⁰ . . . , *Црква и политика*, 2002, . 97. . . . , *нав. дјело*, . 226. 68.

41. - -

19. - -

20. - -

1912. -

« - -

», « - -

један

народ имена, -

ó - -

ó - -

« » - -

ó - -

ó ...».⁴² - -

19. - -

19. (- -

) -

⁴¹ . , *Знаменити Срби о Хрватима*, -
, 1999, 98.

⁴² , *Срби и Хрвати су једно*, : « -
: », -
, 1997, 353.

Одговору , « -
дан народ са Србима», « , јесу је-
: далматински Хрвати нису управо Хрвати
него Срби»⁴⁶. « , -
() ».⁴⁷
, «посебно засметало Старчевићево својатање
дубровачких писаца, : «...
»⁴⁸.
«
»», , .
« ()
», «
»⁴⁹.
?!
1895. « , »

», . « -
, О српском имену, , 2000.;
, нав. дјело, 39.
⁴⁶ . . , Знаменити Срби о Хрватима, ,
, 1999, 40.

⁴⁷ Исто, 41.

⁴⁸ Исто, 41.

⁴⁹ Исто, 58.

по језику један народ.

данашњи «чакавци», а особито «кајкавци» пословенчени Хрвати, које ми држимо за праве Хрвате, нису с нама један народ по језику. Са свим је други језик њихов, а други наш српски».⁵¹

1880. б хрватски или српски језик, српски језик – « », ⁵²

⁵⁰

« »
» Језичко и етничко разграничење Срба и Хрвата
: « : »,

, 1997, 291-314.

⁵¹ , Језичко и етничко разграничење Срба и Хрвата, 300-301.

⁵² , Порука Ђури Даничићу, : « : »,
, 1997, 287-288.

о , 1997, 287-288.
: .
, Српски језик у неспокојима и несумисла Лазе Костића, : Предавања професора др Милоша Ковачевића одржана у Лондону 2000. и 2001. г. поводом славе Фонда (Лаз

Последњи браниоц Вуковог филолошког програма међу Србима – Љуба Стојановић

1896.

« »

53

« »

()

Костић) на дан Света Три Јерарха/ Lectures by Professor Miloš Kovačević Ph. D. delivered in London in the years 2000 and 2001 on the occasion of the Feast of the Three Great Hierarchs, Fond »Laza Kosti «, London, Lazarica Press, Birmingham, 2001, 1-30. () 81-116. ().

⁵³ , *Приступна академска беседа Љуб. Стојановића говорена на свечаном скупу Академије 11. јан. 1896,* : « : »,

, 1997, 315-331.

:
, Актуелност Стојановићеве академске беседе, : « об », -
 , 2002, 137-150.

«
 », ⁵⁴ . . . 1886. . .
 «
 , , , ,
 » ⁵⁵, -
 -
 (,) 15. 12.
 1886, , : «
 -
 » ⁵⁶.
 « »
 « » - ()
 , « »
 , . ,
 , ,
 , « - »
 -
 « » ⁵⁷.
 -

⁵⁴ . . . , *Знаменити Срби о Хрватима*, ,
 , 1999, 42.

⁵⁵ . . . , *нав. дјело*, 108.

⁵⁶ . . . , *Бискуп Штросмајер у светлу нових из-
 вора*, , 2002, 61.

⁵⁷ . . . , 20. , : . , У
од-брану језика српскога – и даље, , 1999,
 139-180.

: . . . , *Знаменити Срби о Хрватима*,

() , , -
 , , -
 () , , -
 .

18. 6. 1921. ,, 3. српско-хрватско-словенчки језик «
 () 3. 9. 1931.
 (.) потпуно исту
 ».⁵⁸ -
 , , -
 , -
 , ())
 ())⁵⁹ -
 () -
 () -
) , -
 , (-
) -
 « » (-
 « » « » , -
 , -
 20.)

1940. : «

, , 1999, 161-184, : Јован Скерић о Хрватима и југословенству.
⁵⁸ , Језик у уставима трију Југославија, , VI/1-2, , 2000, . 66.
^{67.}
⁵⁹ : , Од југословенског интегралитета до језичке диктатуре, , V/1-2, , 2000, 713-759.

»,⁶⁰ -
 -
 « -
 ». ⁶¹ -
 () , -
 , ⁶² -
 , -
 . 1954. -
 2. -
 : « -
 ». ⁶³ -
 () , -
српскохрватски, -
хрватскосрпски језик. -
 « -
 ». ⁶⁴ -
 () -
 . « » -
 . « », -
српскохрватс- -
ки -

⁶⁰ Исто, 754.

⁶¹ Исто, 756.

⁶² () -
 Marka Samardfije, *Hrvatski jezik u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj*, Hrvatska sveu ili-na naklada, Zagreb, 1993. i: *Jezični purizam u NDH*, Hrvatska sveu ili-na naklada, Zagreb, 1993.

⁶³ : , *Језик, друштво, нација*, -
 , 1987, . 161-163.

⁶⁴ . , *нав. дјело*, 92.

Декларацијом о називу и положају хрватског књи-
жевног језика,⁶⁵ « » -

1974. ,⁶⁶ -

20. . ,

() «
» . « » -

ó « / », ,
« », « ».... ,

: ó ()

« » . (

,) ,

« » - -

- . , -

, , -

, -

⁶⁵ . , нав. дјело, 164-
165.

⁶⁶ : , О језичком расколу
(Социolingвистички огледи I), , ,
, 2000, 233-312.

, ó , -
 , ó . -
 , , -
 () , . -
 , , -
 « » -
 (« ») -
 () () , -
 « ») « » -
 () , -
 , , -
 « » -
 « », « » -
 , , -
 , , -
 ! -
 (: ,) , -
 ,) , -

, имају потпуно легитимно право на то, па и на то да свој језик назову својим, националним именима. Али они, ето, неће па неће (или им се нешто не да) да искористе то право!

, « » -
 ». ⁶⁷ , -
 ad hoc , -
 1967. -

⁶⁷ Milo–Okuka, *Trojezične Jugošvabe (O nestanku srpskohrvatskog jezika iz jednog ugla primijenjene lingvistike)*, 2001/ 6, , 2001 . 173.

,⁶⁸ « », , -
 , (,), -
 " , ».⁶⁹
 :
 ,
 ,
 ó
 « » :
 ,
 - , 20. « », -
 ,
 ó :
 .

⁶⁸ : B. Gröschel, *Postjugoslavische Amtssprachenregelungen*, VIII/1-2, , 2003, 135-196.

⁶⁹ B. Gröschel, »*Bosnisch* oder *Bosniakisch*? Zur glottonymischen, sprachpolitischen und sprachenrechtlichen Fragmentierung des Serbokroatischen«, U. H. Wassner (ur.), *Lingua et linguae*. Festschrift für Clemens-Peter Herbermann zum 60. Geburtstag, Aachen, 2001, 175. ó citirano prema: S. Kordi , *Komentar diskusije o nazivu jezika*, Republika, LVIII/3-4, Zagreb, 2002, 248.

План кроатизације српског језичког простора

Карта објављена у Минхену 1980. год. на корицама књиге „Добар Дан!” аутора Тома Матасића, хрватског лингвисте.

„ДОБАР ДАН”: Подгорички поштански сандучићи, на адресама бројних организација и институција, „ча-шћени” су јуче летком „План кроатизације српског језичког простора”. На њему је карта објављена у Минхену 1980. године. Реч је, наиме, о корицама књиге „Добар дан!”, аутора Тома Матасића, хрватског лингвисте. У позадини летка је наслов „Усташизација Црне Горе – од српске Спарте до црвене Хрватске” и цели наслов је штампан црвеним словима, осим што је слово У одштампано црном бојом. Аутор летка на полеђини саопштава да актуелна власт у Црној Гори преименовањем српског језика наставља туђ, окупаторски посао империјалне Аустроугарске и фашистичке Италије. Она се ослања, пише на летку, на тековине црногорског усташе Секуле Дрљевић, прихватајући његову химну и превodeћи Црну Гору у „црвену Хрватску”. На летку, између осталог, пише да је у Његошевој Црној Гори на делу окупација језика и окупација језиком. „Црногорци данас бирају између Вука Караџића и Јеврема Брковића, између Његоша и Мила Ђукановића, између Стефана Митрова Љубише и Мусолинија, између Марка Миљанова и Секуле Дрљевића, између Михаила Стевановића и Радосава Бошковића, с једне, и Слободана Бацковића са друге стране, између Црне Горе и 'црвене Хрватске’”.

Н. Ђ.

š

š⁷¹ !

š

1966.

š⁷²

š

š⁷³

š

⁷¹ , 2007, . 5. , *За и против Вука*, , , -

⁷² , . 86. , -

⁷³ , *Вук Караџић његов рад и значај*, , 1987, . 10. -

o

77

š

78

ЗАШТО ЈЕ ДОШЛО ДО РЕФОРМЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА?

,

5.240.000, 1.864.000 550.000

литика, : , Црква и по-

94. , , 2002, .

(810.000). : Jofle Rajhman, Kopitarjev avstrosla-

vizam v lu i njegovega katolicizma, *Znamenje*, Maribor, 1977.

⁷⁷ Mirjana Gross, *Počeci moderne Hrvatske*, Zagreb, 1985, str. 383.

⁷⁸

 : Midhat Ri'anovi ,

Riđanović o jeziku i još nekim stvarima iz Tamnog Vilajeta,

Sarajevo, 2013, str. 16.

(1614 ó 1647),

⁷⁹

(XVIII

(

).

š, ñ,

1. 1726.

⁸⁰

, 1730.

⁷⁹ , *Живот и рад Вука Стефановића*
Караџића, , 1987, . 723.

⁸⁰ , *Славеносрпски језик*,
 , 1989, . 9.

81

š

õ (1785.)

УЛОГА ЈЕРНЕЈА КОПИТАРА У РЕФОРМИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

ó

ó

ó

(1780ó1844),

82

81

цркве, , š

1987, . 69ó70.

82

õ, Језик (200-

trum scientiarum. , *mons-*
š -
Hofslavist.⁸³ -
š -
;

летопис Матице Српске;

1831. -

š.⁸⁴

1809.

(1819.), š õ -

(1814.) *Новине сербске*

š õ.⁸⁵

cit., . 49.

⁸³ , š õ, *op. cit.*,

. 71.

⁸⁴ , *Вук Стеф. Караџић 1787–1864*,

⁸⁵ , 1987, . 278.

š õ -

; ; š
õ ;

???

ó

š

86. õ.

()

87.

, Вук Караџић и његов рад и значај, *op. cit.*,

86. 46. : , š (õ, *Језик цркве*, 200-1987, .)

87. 57. ó - - - - - : 'õ, : (.), *Српско питање на Балкану* (-

16. 1818. ⁸⁸

(, ,).

: š ,

.

.

:

, ,

õ.⁸⁹

: 1)

õ ; 2) ; 3) š

; 4) ,

.⁹⁰

), , 2013, .
3896418.

⁸⁸ , *Вук Стеф. Караџић 1787–1864, op. cit.*, . 179.

⁸⁹ , . 2796280.

⁹⁰ , š , . 73.

,

,

š

õ

: š -

-

;

š.⁹¹ -

1813. ,

ó , -

· , ? -

? ? ? -

·

, ·

Wiener allgemaeine Zeitung- ,

š , -

· , ? -

· , , · -

· , , · 92

· , · , · -

· , · , ·⁹³ -

· , š , õ -

· , · , · -

ó , , · -

ó , · , · -

· 94

91 , *Историја нове српске књижевности*, -
, 1967, . 244.

92 , *За и против Вука*, . 16.

93 , š , õ, . 66.

94 , *За и против Вука*, . 16.

XVIII

97
жаргона,
š ð славеносербски, š
ð.
језиком, грађанским славеносербским
š ð,
(), ó
edlere Sprache ó : š Dorfsprache eine
stilus medius (' '),

⁹⁷ , . 62.

.õ¹⁰⁰

, , , ,
.
- , .
š -
õ, -
.
š , -
, () , () , -
, вишој класиõ, ()
Новог завета
Писма. 49 , 47
84 š õ. -
Новог завета наш народни језик.¹⁰¹ -
Новог завета, -
š õ š õ, ,
,
, -
.
:
;
;
- ,
;
;
;

¹⁰⁰

¹⁰¹

, š õ, .7.
, За и против Вука, .92.

, *Српски рјечник.* -
 , *србски,* -
Рјечник ¹⁰² ,
 1827. , *Први српски буквар,*
 , ¹⁰³ .
 , *Рјечнику* 1818. -
 š , -
 õ. , ó -
 , . , , -
 , , , , -
 š , õ. -
 (Johann Christoph Adelung), -
 ,
 , ¹⁰⁴ . -
 ,
 .
савршеног правила,

¹⁰² . , š , õ. . 47.

¹⁰³ , , 1597. (

)
 (,) ,
 ó , , XIX
 : š , 'õ (:
) , *Политика*, 31.05.2011, <http://www.politika.rs/rubrike/Drustvo/Skida-se-veo-tajne-sa-Prvog-srpskog-bukvara.lt.html> (09.06.2014).

¹⁰⁴ . , š , õ. . 50.

Š ō пишу ,
, ,
говора
105

ВУК И СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА

š ō
XIX
:
, , .š ō.¹⁰⁶
и за и против . за Вука
,
, ,
š
ō. , против Вука
ō š ō,
,
,
;
, ,

¹⁰⁵ , . 51.

¹⁰⁶ , . 45.

ó
 š

Горском вијенцу
 Лучи микрокозми ó
 õ

: š

настављачем мисије Српске
 православне цркве.¹¹⁰

ЗАКЉУЧАК

ó š
 õ

ó š
 õ

¹¹⁰

,
 ,
 .
 ,
 ,
 () .
 ,
 . ,
 -
 -
 .
 -
 ,
 . , ,
 ,
 -
 -
 -
 . ,
 -
 , ó
 ,
 -
 -
 ,
 ,
 ,
 .

Ј. Н. Мараш

БРЕТСКА УНИЈА

пут у московску др-
жаву води преко поримокатоличавања и полонизације
народа у Белорусији и у Украјини.

**Улога Ватикана у припреми и утврђивању
Бретске уније**

80- XVI ; 80- XVI
1596.

(, ,),

слава

ö.³

1.

(ō

ō)

2.

ō

ö;

3.

нь

XIII 1577.

³

⁴ **Ф. Вержбовский.**

1574-1578

«
», 1882, г.

⁵ , . 239-240.

⁶ , . 240-241.

1586)

(1576-

риј је сматрао да неће задржати ове територије уколико не поримокатолички народ.

...ö...

"ö-

⁷

ö

ö (

)

27.

1577.

⁸

20.

1580.

⁷ Supplementum ad historica Russiae monumenta ex archivis ac bibliothecis extraneis deprompta. Petropoli, 1848, N 11.

⁸ А , Т. VII. , 1875. .3-4 (:).

ндони,

Станислав Гозиј.¹¹

Карлу Боромеу,

XVI
, Коме-

1565.

¹²

¹³

, 1565.

¹¹ S. Arnold, J. Michalski, K. Piwarski. Historia Polski. Warszawa, 1955, s. 73.

¹² J. Albertrandy. Pamietniki o dawnej Polsce z czasow Zygmunta Augusta obejmujace listy Jana Franciszka Commendoni do Karola Boromeusza, t. II. Wilno, 1847, s. 11.

¹³ St. Bednarski. Geneza Akademji Wilenskiej. Wilno, 1929, s. 5.

,
 14
 , ,
 23. 1571.
 ,
 15
 ,
севич, **Валерион Прота-**
1556.
 , ?
 ,
 ,
 ,
 ,
 1570. **Магиј,**
 ,
 , ð
 .ö¹⁶ ð

¹⁴ J. Albertrandy. . . . 246.
¹⁵ Akta podkanclerskie Franciszka Krasinskiego (1569 ó 1573).
 Wyd. W. Krasinski. Warszawa, 1871. s. 42 ó 43.
¹⁶ St. Bednarski. . . . 14.

ö , .
 , .
 .
 1569. **Б. Гостовин**
 ð
 , , ,
 , .
вски 1574. .ö¹⁷ **Ст. Роздраже-**
 , -
 ð -
 , , -
 . .ö¹⁸ ,
 , -
стион вере , **ба-**
 .¹⁹
 . 1569.,
Суњер : «
 , , -
 , -
 ...
 ...ö²⁰ ,
 , -
 .ö
 -
 .«²¹
Балтазар Остоунски. -
 , -
 ö

¹⁷ , . 12.
¹⁸ , . 19.
¹⁹ **J. Albertrandy.** . , . 11.
²⁰ , . 12.
²¹ , . 13.

ö²²

1570.

Станислав Варшевицки.²⁴

XIII 26. 1578.

ö

ö²⁵
, 7. 1579.

²² **J. Korewa.** Z dziejow diecezji Warminskiej w XVI w. Poznan, 1965, s. 124.

²³ **S. Rostovski.** Lithuanicarum S. J. historiarum. Pars prima. Vilnae, 1768, p. 32.

²⁴ **П. Жукович.**

²⁵ .., 1882, . 402.

, . 1, . 1. ., 1925, . 51 (:).

. 29.

XIII,

²⁶

да буде штаб језуита у Белорусији и Литванији.
припрема мисионарских ка-
дрова који ће касније бити послати у Руску државу.

²⁷

одвојила од Белоруске народности.

ди Коми 21. 1579.

õ

õ²⁹

õ

²⁶ . 84.

²⁷ К. Харалампович.

XVI

XVII

, 1898, . 50 ó 51.

²⁹ . 18.

XVI

. 1584.

Николаја Родзивила Сироткија Нико-
лаја Родзивила Црног,

, 1582,

³⁸

. На тај начин, на источним граница-
ма Речи Пасполите, од Риге до Врослава, биле су пос-
тављене велике језуитске предстраже, одмах уз саму
Руску државу. XVIII , 153 (,

, 80

³⁹

20, 1583.

. õ ó
ö.

³⁸ А. С. Архангельский.

XVI ó XVII . ., 1883, . 22.

³⁹ , . 17, . 241, . 45 ó 46. : S. Za-
leski. Jezuci w Polsce, t. IV, cz. I. Krakow, 1905, s. XVII ó
XVIII.

40

1607.,

41

* * *

70-

80-

XVI

Речи Пасполита је почела са активним војним дејствима против Руске државе. 1578. ó 1581.

1579.

2.

ö⁴²

e

()

j

⁴⁰ « ».

., 1901, . 134 ó 135.

⁴¹ Д. М. Толстой.

. 201.

⁴² , . 1, . 40.

што је довео руски народ у контакт са Римском црквом.⁴³ 1579.

...⁴⁴

IV

IV

45 VIII

: ð

...⁴⁶

XVI

43 .
 44 , . 96.
 45 , . 247.
 46 , С. М. Соловьев.
 , . III (.5 ó 6). ., 1960, . 665 ó 666.

, 1578. 1579.
 ,
 25. 1579.
 ,
 -
 ,
 ö, (õ)
 ,
 ,
 ,
 47
 , 5. 12. 1581.
Јурија Раздивила
 ,
 ,
 ö (. . õ):
 (),
 , . .
 48
 ,
 ,
 ,

⁴⁷ A. A. Caligarii nuntii apostolici in Polonia epistolae et acta 1578 ó 1581. Ed. de. L. Boratynski. Gracoviae, 1915, p. 325 ó 326.

⁴⁸ , . 841.

1439.

ö, . Ако би неки протестански штампар, не обазирјујући се на забрану бискупа продужио да штампа и издаје књиге које су противуречне духу Римске цркве, језуити би потплатили једног од штампаревих радника, па би последњи од мајстора украо слова и бежао у језуитски колегиј. Показало се да би жалба настрадалог који се обратио суду за помоћ била узалудна. Штампар тако није могао да добије назад оно што је украдено од њега.⁴⁹

1581.

методе за деловање

:

⁴⁹ , . 40, . 239, . 97 ó 98.

⁵⁰ Supplementum ad historica Russiae monumenta ex archivis ac bibliothecis extraneis deprompta. Petropoli, 1848, p. 34.

- 1) **Употреба апарата државне власти.** -
 , -
 . -
 , ;
- 2) **Потчињавање православног епископата Римокатоличкој цркви;**
- 3) **Привлачење украјинских и белоруских магната** , , ;
- 4) **Оснивање папске семинарије у Виљну;**
- 5) **Издавање римокатоличких књига,**⁵¹

. ð ð⁵² -

. -

, -
 , -

. , -

, . -
 . -

. -

VIII,

, види се да је за његову реализацију и експанзију против Руске државе потребно спровести агресију против Белоруског народа.

⁵¹ , . 34, 38.

⁵² **A. Possevinus.** De Moscovia. Historicae Ruthaenicae scriptores exteri saeculi XVI. Ed. de Starczewski, t. II. Berolini et Petroli, 1842, p. 275 ó 366 (: «De Moscovia»).

План Посевина се састојао из три дела. организацију специјалне богословије за припрему спроводилаца римокатоличке еспанзије у Русији. стварање уније између Римокатоличке и Православне цркве

да се римокатоличка агентура пошаље у Русију у виду венецијанских купаца

План ширења римокатоличке религије у Русији.

ó

...ö

,
 -
 ,
 53
 -
 -
 14. 1582.
 VIII
 1582.,
 -
 -
 -
 1200 (1 = 1/2),
 15 54
 -
 -
 -
 -

У бого-
 словију су првенствено требала да буду примана деца
 “шизматика“ (православних).
 ÷

⁵³ «De Moscovia», p. 285 ó 286.
⁵⁴ . « », . П. . 1. ., 1908, . 212.

-
-
-
-
-
-
-

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

, **Аквавиве,**
кса, 1601.

Павел Бо-

⁵⁵ , .I, .1. ., 1911, .178.

⁵⁶ **J. Poplatek.** Zarys dziejow seminarjum papieskiego w Wilnie 1585 ó 1773. Ateneum Wilenskie. Rocznik VII. Wilno, 1930, s. 176.

57

Године 1599. папа Климент VIII је основао Конгрегацију за пропагирање вере

()
õ

VII

20. 1660.

()
õ

õ⁵⁸

1582.

VIII,

⁵⁹

⁶⁰

1583.

1585.

није

⁵⁷ , . 182.

⁵⁸ , . 200.

⁵⁹ **Макарий** (. .). , . 9.

⁶⁰ **J. Jaroszewicz.** *Obraz Litwy pod wzgledem jej ciwilizacji...*, t.

III. Wilno, 1845, s. 67.

могла да нађе неопходан контингент ученика.⁶¹

XVII XVIII -
1585. 1773. ,
618 , -
62 , , -
, -
, -
, 1753. -
, XIV -
Ва-
силијанском реду. -
, -
(-
, -
, -
63 -
, , престала је -
издавачка делатност излажења римокатоличке лите-
ратуре . 1759, -
õ õ. -
, XVIII -
64 , -

⁶¹ . « », .I. .II. ., 1911, . 186.
⁶² **J. Poplatek.** Wykaz alumow seminarjum papieskiego w Wilnie. Ate-neum Wilenskie, t. XI. Wilno, 1936, s. 218 ó 232.
⁶³ **J. Poplatek.** Zarys dsiejow seminarjum papieskiego w Wilnie 1585 ó 1773. Ateneum Wilenskie. Rocznik VII. Wilno, 1930, s. 222 ó 225.
⁶⁴ **J. Tazbir.** Piotr Skarga. Warszawa, 1962, s. 39.

Ватикан и Пољска праве план за освајање Русије

1581. -
Генадија Схољаре Василица Ама-
ског. -

1586, -
Бенедикт Гербест -

65 -

кардиналу ди Коми 29. 1584. ,
план Батарија се састојао у томе да користећи се ста-
њем у Руској држави уз помоћ неких кнежева освоји
Москву. -

⁶⁵ К. Chodyncki. Kosciol prawoslawny a Rzeczpospolita Polska.
Warszawa, 1934, s. 235 ó 236.

ö⁶⁶

Рим је са одобравањем дочекао Баторијев план.

,
, ö
ö.⁶⁷ Папа је
обећао да ће као помоћ Баторију доделити значајне новчане субвенције.

, план Ватикана се састојао у томе да подржи експанзионистичку политику пољског краља, а све то време ће изгледати да папа не подржава освајачки план Пољске.

VIII,

V,

. Тај задатак ће се остварити зато што Русијом влада болестан и слаб кнез тако да је власт фактички прешла у руке бојара који су међусобно завађени.

⁶⁶ Ф. Усленский.

. «
», 1885, . 312 ó

313.

⁶⁷ , . 313.

V

24000

да суб-
венција Ватикана треба да буде у новцу,

⁶⁸

. Да би успавао будност Москве,

V

⁶⁹

, пројекат освајања Руске државе је урађен
1586. године, заједничким напорима Речи Пасполите и
Ватикана. План је био формиран у Риму

Гејдејштајн

V

25

(

12.

1586.

). ð

25

ö⁷⁰

⁶⁸ , . 317 ó 319.

⁶⁹ *Historica Russiae monumenta ab A. J. Turgenewio, t. II. Petropoli, 1842, s. 8.*

⁷⁰ **Ф. Усленский.** . ., . 321 ó 322.

Проповедање црквене уније

XVI XVII
1569,
? дошло је до
уједињења Пољске и Литваније у једну федеративну
државу под називом Речи Паспалита.

здивилом

Сапега

Ро-

73 .

мере идеолошког деловања

74

И. Вуек 1579.

75

куп И. Патеј : õ... ?

76

⁷³ **З. Ю. Копысский.** I «».
 1959, . 15 ó 16; **Л. С. Абэцэдарскі.** i i XVII
 . i , 1954, . 15 ó 16; , I.
 , 1961, . 120 ó 121.

⁷⁴ **З. Ю. Копысский.** - XVI ó XVII .
 . 1958, . 34.

⁷⁵ **J. Wujek.** Postylla katolicka. Wrocław, 1843, s. 44.

⁷⁶ , . 7, . 116 ó 117.

IV , , Ватикан није одустајао од својих намера и почео се припремати да заобилазним путем оствари агресију.

Прилажење неких православних архијереја унији

Године 1588. створени су услови за унију.

Бернард Мацејевски, Скарга,
Ханибал,⁸¹ ó Пате,
Терлеки

⁸⁰ , М. А. Стельмашенко. , 1912. .
201 ó 202.

⁸¹ А. Theiner. *Vetra monumenta ...*, t. II, s. 21 ó 22.

Гозијем ó

XVI

1588.

84

III,

постао агент Ватикана

ó ó

1591,

митрополиту Михајлу Рагозу

85

Да би привукли митрополита на своју страну језу-
ити су му обећали сенаторску фотелју

⁸² **J. Korytkowski.** Arcybiskupi Gniezienscy, prymasowie i metro-
polici polscym t. III. Poznan, 1869, s. 564 ó 565.

⁸³ **J. Syganski.** Listy ks. Piotra Skargi z 1566 ó 1610. Krakow, 1912,
s. 133 ó 137.

⁸⁴ **П. Жукович.** 50.

⁸⁵ **П. Д. Бряйынцев.**
. . . . 1891, . . . 410 ó 411.

. Да би сло-
мили отпор нижег свештенства, језуити су предложили
да се повећају приходи послушних, а да се непокорни-
ма треба наметнути још већа давања.

(
õ ö),
. Преговори о унији
требали су да буду тајни.

распра-
ву
. Митрополит је обавезан
да сарађује у томе да православна племићка омладина
приступи језуитским школама и да добије више об-
разовање на римокатоличким универзитетима. öРеч
унија», , «треба заборавити,

.ö⁸⁶

VIII.

1588. 1589. ,

Године 1590. године, организација уније је значајно
напредовала.

Балабан, Терлецки, Збирујски
Пелџицки.⁸⁷

Двадесет четвртог јуна 1590. године, у Бресту, православни епископи су потписали сагласности да се прикључују унији.⁸⁸

Ш

ō

ö,

⁸⁹

Скарга је учинио велико дело у корист уније. Пре свега, он је окренуо оштрицу своје агитације против руског народа,

: ö...

ö⁹⁰

Православно свештенство није било сложено.

ВОДИЛИ СВЕТОВНИ ЖИВОТ

Основна брига православних епископа је била како да умноже своје богатство и увећају земљишне поседе.

⁸⁷ , . IV, . 35.

⁸⁸ , . I, . 454.

⁸⁹ , . 7, . 529 ó 530.

⁹⁰ , . 490.

. Најраширенији пороци код вишег свештенства, како римокатоличког, тако и православог су били пијанство, разврат, тајна убиства . 1595.

õ

.õ⁹¹

ö

.ö⁹²

õ

ö.

Против позиције више црквене јерархије, иступала су православна црквена братства која су у услови-ма појачане римокатоличке експанзије активирала свој рад. Братства су раширила интезивну делатност против напредовања римокатолицизма, а за очување изворне културе белоруског народа и његове незави-сности.

⁹¹ , . 6, . 1, . 335.

⁹² , . 568.

да
само она располаже црквеним положајима.

õ

1577.

1565.

⁹³

⁹⁴

õ

ö

Скарга је тежио
да инспирише читаоце мишљу о томе да је до раздора
дошло кривицом православних.

⁹³ **J. Syganski.** Listy Piotra Skargi z 1566 ó 1610. Krakow, 1912, s. 8.

⁹⁴ **J. Kurczewski.** Kosciol zamkowy czyli katedra Wilenska, cz. III. Wilno, 1916, s. 59.

. Први је настојао да препоручи ширење књиге међу руским заробљеницима и белоруским насељима,

1590.

(
)
Ш.

: õ

.ö

1577.

Ш,

. По мишљењу Скарге, краљ је морао да искористи снагу државног апарата како би спровео у дело замисао Римокатоличке цркве.

1577.

1591.

⁹⁵
без сагласности

⁹⁶

⁹⁷

⁹⁵ П. Н. Жукович.

1591 . (.
) . ., 1907, . 11 ó 12.

⁹⁶ , . 12.

⁹⁷

VIII -

1578. , -

, . VIII -

99 .

, , -

100

1578. . -

, , -

, ö ó -

ö, , , -

, , -

101' .

ó , -

, . -

, -

99

, . 1, . 1. ., 1925, . 2- 3.

¹⁰⁰ **J. Syganski.** . , . 107.

¹⁰¹

, . 1, . 1. ., 1925, . 26.

102

ó

ó

кнез Константин Константинович

Острошки

1581. 1583.

103

104

VIII.¹⁰⁵

, он је тежио да рад уније држи у својим рукама,
, није желео да се потпуно потчини папиној вла-
сти.

¹⁰² , . 26 ó 27.

¹⁰³ , . 19, . 579 ó 580.

¹⁰⁴ E. Likowski. Unia Brezaska. Warszawa, 1907, s. 54, 76.

¹⁰⁵ , . 7, . 944.

ð , ;
 ...
 !ö¹⁰⁶ , -
 , -
 , -
 107

. **Православни историчари су кнеза подигли на пиједестал као главног заштитника православља у Речи Посполити.**
 историчари су на прво место ставили виђене личности

140 ,
 , -
 , -
 , -
 , -
 , 108 , -
 , -
 1595. , -
 , -
 , -
 109

¹⁰⁶ , **Н. Костомаров**, . . . III. . . , 1903, . 669.
¹⁰⁷
¹⁴⁰ **К. Lewicki**. Książę Konstanty Ostrogski a unja Brzeska 1596. Lwów, 1933, s. 183.
¹⁰⁸ , . 22.
¹⁰⁹ , . IV, . 111 ó 113.

.ō¹¹¹

**Бернарда Мацејевског
Јурија Раздивила**

ö...

.ō¹¹²

VIII

113

ó

1596.

. Када су световни и духовни делегати дошли у Брест, они су се поделили у два непомирљива табора и на тај начин, уместо једног, почела су да раде два сабора: православни и унијатски.

¹¹¹

¹¹²

¹¹³

, 1959, . 375.

, . 376.

, **A. Theiner**. *Vetera monumenta*, t. III, s. 250 ó 258.

Радзивила Сиротку,
цког.

Лава Сапегу
Димитрија Хале-

організаторе уније

само уплашили

Лава Сапеге

¹¹⁴ Zycia slawnych polakow, t IV. Lipsk, 1837, s. 172.

¹¹⁵ , . 71.

¹¹⁶

1960 . ., 1962, . 304.

...
...
...
...
...¹¹⁷

Унијатски сабор је заседао једном.

1595.

Белоруси постају Пољаци

Епископе који су се потчинили папи, штитила је влада. Белорусе који нису хтели да признају унију, власти су прогониле, затварале су православне цркве, а њихова имовина је пљачкана.

III

«
».¹¹⁸

Брестска унија, сагласно прорачуну њених стваралаца, била је обавезна да дâ допринос потчињавању народа пољским властима, као и да допринесе одвајању Белоруса и Украјинаца од истоветног братског руског народа. Црквена унија је такође имала обавезу да уједини и политички и религиозно Белорусију са Пољском.

III

¹¹⁷ , . 305.

¹¹⁸

, . II N° 7; , , . IV, . 138 ó 139.

У то време, када је оснивање унијатске цркве изазвало жестоко противљење народа, белоруски феудалци (са ретким изузецима) су се сложили да се одрекну националног језика и културе и да постану Пољаци по језику и обичајима, а римокатолици или унијати по вероисповести.

Тридесетих и четрдесетих година XVII века, као православци остали су само део белоруских племића и малобројне фамилије магната.

5. 1603. VIII : ö

...ö¹¹⁹ ,

...
V, 9. 1606. , -

...
120

... ,

... ,
...
-
-

... ,
ö , ö¹²¹
ö

ö¹²² ö

ö¹²³ ö

ö¹²⁴

... ö ó ó
...
-
-

¹¹⁹ Listy do Lwa Sapiehy. Zycia slawnych polakow, t. IV Lipsk, 1837, s. 230.

¹²⁰ , . 242 ó 243.

¹²¹ , . 1.

¹²² , 1959, . 375.

¹²³ , . 388.

¹²⁴ , . 389.

XVIII

XVIIó

Ширење Римокатоличке цркве и самостана у Белорусији

основу поримокатоличавања белоруског наро-
да и његовог претапања у Пољаке,

XVI-

Прве Римокатоличке цркве на територији Белору-
сије су почеле да се зидају крајем XIV-ог века.

XVII XVIII-

XVII, XVIII

Табела 1:
Римокатолици-сељаци у Белорусији

	1653. ¹²⁹	1673. ¹³⁰	1790. ¹³¹
	35	37	62
	19	14	24
	9	8	12
	4	5	12
	25	28	49
	23	22	29
	6	8	11
	14	13	11
	-	-	3
	-	-	40
	-	-	-
	1	-	-
	10	8	6
	14	9	14
	2	1	2
	2	-	2
СВЕГА:	164	153	277

1790. . , , -
:
: , , -

¹²⁹ , .43, .2259.

¹³⁰ , . , .3435, .236 ó 243.

¹³¹ , . , .4067.

XVI),

(70-

XVII ó XVIII

153

(79)

¹³⁶ у

саставу Речи Пасполите у том периоду, налазио се, поред Белорусије, Пољска, Литванија, велики део Украјине и део Прибалтика.

. Виљенска језуитска академија се убрзо претворила у главни штаб агресије против белоруског народа.

2:

Колегији језуита у Белорусији¹³⁷

ИМЕ КОЛЕГИЈА	ГОДИНА ОСНИВАЊА	КО ЈЕ ОСНОВАО
	1582	
	1612	III
	1682	
	1584	-
	1623	

¹³⁶ . . 17, . 241, . 45 ó 46; , S. Zaleski. Jezuiti w Polsce, t. IV, cz. I. Krakow, 1905, s. XVII ó XXVII.

¹³⁷ , . 18, . 182, . 590 ó 592.

1638

1657

-

1664

.

1714

-

1714

.

2,

,

.

,

-

,

-

.

,

,

.

-

,

(. . .1)

.

16

,

,

¹³⁸

-

, 1726.

,

-

15

22

-

,

-

(1739.

),

(1741.

),

(1762.

),

¹³⁹

10

-

,

ó 9,

ó 7.

,

,

,

-

-

,

ö

ö

-

.

-

¹³⁸ , . 18, . 182.

¹³⁹ S. Zaleski. Jezuiti w Polsce, t. IV, cz. I. Krakow, 1905, s. 227.

XV- . XVII -
XVIII- . 26 , 4 -
XV , 13- XVII, 9- XVIII .
1795. -
: . -
, .¹⁴⁰ : , -
XVIII
Доминика Гусмана. -
-
-
. XVI , -
, ö õ -
-
-
XVII-XVIII ,
XVII -10, XVII -25;
XVIII -6, XIX -1.
XVII (60-80-
). -
- -
- ,
-
-
-
-
ó .

¹⁴⁰ Wielka encyklopedia powszechna ilustrowana, t. XXIII. Warszawa, 1899, s. 24 ó 25.

Самостани у Белоруским градовима су размештани по одређеном систему. Они су заузимали све важније стратегијске пунктове на прилазима ка центру града, и на главним путевима.

ó

144

ó

ö

õ

õ

ö

õ.

ö

Они су били обавезни да, примајући активно учешће у друштвеном животу, одиграју улогу важне политичке силе у интересу Ватикана и римокатолицизма, у интересу владајуће класе Речи Посполите, са циљем асимилације Белоруса, учвршћења римокато-

¹⁴⁴ В. И. Кудряшов. . . ., 1960, . 44.

Поп Јован Вучковић

ЛАСОВАЧКА УНИЈА*

XVIII

свету (!) унију?

б

Богу свете уније

И отвори се трговина са вером

*

«

»,

, 1883.

свете уније.

трговина са вером.

?

XVIII

XIX

Ласовац, Дишник, Пргомеље!

Ласовачка, дишничка и пргомељска унија

марчанс-ком унијом. Деморалисан човек, ком је тешко помоћи браћи у каквом послу, при томе уверен, да ће добити од проповедника чисте и једино-спасавајуће вере бар колико толико новаца, такав човек излази пред нас у сва три села у сва три споменика покушаја за унију.

!
1823.

Станић

4.

5.

и свију својих укућана,

сцен

! , , ;
 . , , .
 , ,
 б . -
 , .
 , :
 б , -
 ? ,
 ? ,
 , «ex officio»
 !

**. Огорчење дође дотле да је-
 дна жена стиште у загрљај чедо своје, те се с њим ску-
 па баци у бунар, да у хладној води нађу гроб, који ће их
 избавити од насиља грдног!**

? ' ,
 ? , ,
 .
 « » ,
 ,
 : . , -
 , б б
 » « -
 , « » ,
 , -
 , « » ,
 , најпра-

критичнија .

ó . ó ; ?
 ...
 ; ? !
 , ? ...
 ó ,
 « » -
 ...
 «јере-
 тичке», , ...

: «За понтификата овога безгрешног оца папе спознала је велика већина шизматика криву стазу и пошла је правом стазом у крило јединоспасавајуће цркве»... ,
: а зар може пијан човек ићи управо, правом стазом?!

ó , 16

«Кад пођете да проповедате, не носите ништа са собом»

јединоспасавајуће

Православни достојанственици не обраћају пажњу на ова збивања?

Јован Рајчевић.*

*

Живковићу, 1798.

Кирилу

1808

1811.

, , -
 , , -
 . ó , , -
 , , .
 !
 , 12. 1823.
 војено заповједништво у
 Загреб. ó -

, .
 , 1818.
 , 1837. 1842. -
 . , .
 . ó .
 . -
 , , -
 , .
 1844. , 16.
 .
 , ,
 ? ... ,
 : , ? -
 tempora!

вић

ó

?!
.

15.

Радовоје-

2226.

Срећан завршетак ласовачке уније

XVIII , -
 , : ,
 , XVIII
 ... , XIX , -
 , -
 , 60 ,
 ! -
 ; , *
 4 .
 16 ó 4 160 ó 170 ó -
 .
 , , -
 , : -

Митрополит Стратимировић, коме је архимандрит Станковић 17. јануара 1824. о овој ствари поднео извешће, радује се оваковом свршетку; но уз радост своју није приложио ни најмању своту новца, којом би

* : , -
 ; . -
 ; . -

православна црква ова пропала 4 члана могла на траг купити; као што их унијати куповаше.

Децембру 1824. пријавише се на прелаз у православну цркву на траг.

Поука

вером у богатство римског владике у јакост винског духа

Новац и вино – то јој је проповед у Ласовцу, то исто у Дишнику, а то исто и при покушају у Пргомелјима.

Дишничкој унији.

Владимир Стојанчевић

ИЗ ИСТОРИЈЕ УНИЈАЋЕЊА СРБА У ДАЛМАЦИЈИ 1831 – 1836. ГОДИНЕ*

19. , -
, ,
(),
().¹ 1831 ó 1832.
1835.
, ,

* « 3»,
1995, . 61 ó 75.

¹ , *Неколико докумената из доба првог и другог покушаја унијаћења православних у Далмацији*, -
1934, 53 ó 79; - , *Одлука цара Франца I о Унијаћењу Православних у Далмацији*, -
. XI, . 1. 1936, 61 ó 82. , , :
, *Православна Далмација*, -
1901; - Mile Bogovi , *Katolička crkva i Pravoslavje u Dalmaciji za vrijeme Mletačke vladavine*. Izd. Kr– ansk sada-njost. Zagreb 1982. ó
- : , , , -
(, , , -
DAZ) tti Presidialli del R. Governo della Dalmazia. Busta Ge-
heime Akten 1832, N° 308/P. III 1832. (-
)
. DAZ. , N° 174/P. 1. III 1832.

« - » .

1835. ²

26. ó 19. ³ 1835. , -

19. , -

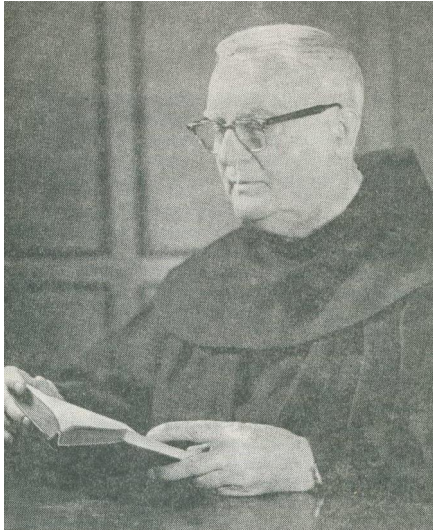
4 , -

² , *Пантелејмон Живковић као Далматински епископ (по необелодањеним актима архиве Далматинског Намесништва)*, 1937, 13, 17. ó . -
 , :
 1864. 1865, 142

³ ó 145.
 , . . 14 ó 15.

⁴ : , *Јосиф Рајачић као Далматински епископ*, (. 17, 18, 19), . VII, . 1 ó 3. 1934, 164-178; -
 , *Божидар Петрановић и Унија*, . IX, 1929, 129 ó 144. ó -

217- 219 (; - , *Римска курија и јужно-славенске земље од XVI до XIX века*. 1950., 411 (), 595 (); -

I

1830-

, -
 (),
 -
 -
 , -
 .
 ,

Фра Доминик Мандић, велики фалсификатор српске историје

: , *Метанастанзичка кретања*. (, , 12). -
 1922, 64, 79 ó 80. () «... -
 , -
 »); 32.
 (, 17 , 1739. ..
 608). . (, . ..
 , , , -
 «idra serviana». (, . ., 612).
 1640. . , ,
 .(: Mile Bogovi , . ., 169).
 1861. ,
 : Mile Bogovi , . ., 21.
 (12.309 . 9.961 ..
 2.000 . 4.000 . , . 10.730
 . 29.970).

5
) 1830-
 («
 1834 »⁶ 21
 »,
 ,
 ,
 ,
 ,

⁵ , *Божидар Петрановић и унија*, 133. б
 : DAZ. , *Geheime Akten*, 1834, 81/G. P.,
 18 IV 1834.

⁶ , *Пантелејмон Живковић*, 10; -
 1833.
 :
 «Sind wieder 9. n. u. Griechen zur Katholisch Religion über-
 treten», . б , *Јосиф Рајачић*
као Далматински епископ, 174.

«... circa l' intraduzione
 in Dalmazia dello Sovrana Patente di Tolleranza e le Processioni
 de' Greci non uniti...»

: «...che l iVescovo greco n. u. possa far uso in
 publicis del greco cerimoniale all' occasione delle visite pastorali...
 avanti Chiesa curata operata al pubblico culto, e che all' incontro ne'
 luoghi ove esiste una Chiesa curata cattolica non gli sia permesso
 di fare la sua visista pastorale altrimenti che in forma privata,
 come appunto sempre la faceva il cessato Vescovo Kraglevich...
 La forma pubblica e... usata ... quest anno del Rajascich e un fatto
 al tutto nuovo in questa Provincia». DAZ, , *Gehei-*
me Akten 1832, N° 434/G. P., 12. XI 1832.

sede vacante,

¹²

«einem fanatischen Schismatiker».

¹² sta I, categoria Geheime Akten, N° 280/R, 4. I 1834.

, 9, 29, 39 (
11. II 1835.

», 25. VII

»).

, ó , -
 (-
), ! -
 , , -
 , 13 -
 , -
 « , -
 ».¹⁴ -
 , -
 1835. , -
 , -
 , -
 , -
 1835. , -
¹⁵ , -
 1836. , 14. -
 , -
 ! -
 , « » -
 « ».¹⁶ -
 , , -

13 . ., 30.
 14 . ., 29.
 15 . ., 30.
 16 . ., 32.

17
1830-
1830-

II

19.
(

¹⁷ . б , Срби у Далмацији од пада Млетачке републике до Уједињења, XIX 1939, 33.

) - () (-
 » , « -
 (1791) (-
 1787.), , -
 1830. , , -
 20
 21 , -
 1831. , , -
 - , 26. 1831. -
 « » ,
 « »
 » («...di passare cioè alla pro-
 fessione della religioneromana cattolica, ritenendo però il rito
 della chiesa orientale unitoí »).²² -
 ,
 ,
 -
 -
 ,

²⁰ DAZ, , N° 75/G.P. N° 72.
²¹ DAZ, , N° 11/G.P. I, 1830.
²² DAZ, , 1831, N° 64/G.P. 26. VIII 1831.

j .²³
 ó ó
 (capovilla)
 1832.
²⁴ 1832.

²³ DAZ, , 1831, N° 73.

(«... che tale passaggio sia simultaneo per evitare dei sospetti e forse dei sinistri inconvenienti, giacche non sarebbe fattibili, l'obbinateo ideato delle due parrocchie senza la concorenza naturale del Vescovo greco n.u. ...»
 ragazza nubile ... «con cui vive in concubinato, ed anzi la reze incinta...»)

²⁴ DAZ, , 1832, N° 7/8. ad N° 91/G.P., II 1832,

²⁵ DAZ, 1832, N° 10/ . 27 II 1832.

²⁶ DAZ, , N° 12/ . 2 III 1832.

« »
 ó
 ó
 !
III
 1832.
 «
 Giachomo-
 !
 .²⁷ ()

²⁷ DAZ,

1832.

лица

«фамилија», « »²⁹

³⁰ 1. 1832.

³¹

³²

²⁸ DAZ, Polizei-und Volksstimungsberichte, N° 250/G.P. 19. VI 1832.

²⁹ DAZ, Geheime Akten, N° 127/ .P., 21. III 1832.

³⁰ DAZ, N° 143/G.P., ad N° 23/P., 24. III 1832.

³¹ DAZ, N° 148/G.P., 1. IV 1832.

³² ³¹ DAZ, N° 147/G.P., 1. IV 1832. («...gli pero, invece diaderire a tal ricerca, fece alcune osservazioni sull' ammissione de suoi Greci alla Chiesa cattolica, e pretende, che vi siano incorre delle irregolarita, mendosi anettato la dichiarazione del marito per la maglie, d'un fratello per l'altro, dello zio per ripoti e per la cognata. Quando per le vigenti leggi non e valida un tal dichiarazione che del padre e della madre pei figli imuberi, e che ri-

, , , -
 , , , ,
 , , « -
 » « » -
 ,³³ (),
 ,
 () ,
 : , -
 , , -
 , (-
); « » -
 : ,
 ,³⁴ Benedetto , -
 « » () -
 , , -
 ,³⁵ « » « » -

guardo a tutti gli altri devesi avere la propria, spontanea, esplicita loro dichiarazione»).

³³ DAZ , 1832, Busta 12.
N° 936/G.P., ad N° 458/G.P., 28. XI 1832.

³⁴ ;
6 - -
18, 34,

³⁵ DAZ , N° 937, 29. XI 1832, ad N° 466,
(«... Pari al Simich nel fanatismo e nell'intolleranza e il Parroco di Cossovo, e Vicario Foraneo, Macaria Vukadinovich. Con esso sono in legga affine di stornare con occulte pratiche e destri maneggi la, propagazione dell' unione de' Greci alla Chiesa Cattolica, il Parroco di Dernis Viddosavlievich, l'amministratore di Kricke Radulovich, e quello di Balke Samuele Jancovich, il quale e un Cologgero, fuggiasco, non si sa perche, della Bossina, giunto da oltre da Dalmazia, ed accolto da Monsignor Rajsascich. Vengono poi siccome loro ausiliari i meglio

1835.

43

1835.

(«...al fine di incessare l'unione incominciata, e sceller dalla medesima i già uniti non solamente in Verlica, ma altrove ancora...»).

«...vare famiglie greche, e varie altre sono disposte ad unirsi a tempo opportuno, come mi viene detto dal Parocco stesso...».⁴⁴

45

1835.

⁴³ DAZ , Geheime Akten 1835. Busta unica, 17, N° 13/G.P., 14. I 1835.

⁴⁴ «... al fine di incessare l'unione incominciata, e sceller dalla medesima i già uniti non solamente in Verlica, ma altrove ancora». «varie famiglie greche, e varie altre sono disposte ad unirsi a tempo opportuno, come mi viene detto dal Parocco stesso». DAZ , N° 25/G.P., 31. I 1835.

⁴⁵ DAZ , N° 31/G.P., 13. II 1835.

,
⁴⁶
) , , (-
, , -
10 , , -
⁴⁷ , , -
, , , -
. , , , -
« » ó -
ó -
, - .
, , !
1835. ,
, ,
« » « -
⁴⁸ » . , , -
, , -
⁴⁹ . -
. -
, , -
: -
-

⁴⁶ DAZ. , N° 48/G., 22. IV
1835. N° 58/G., 19 V 1935.

⁴⁷ DAZ. , Elenco speciale, N° 497, 16. VII 1835.

⁴⁸ DAZ. , 25. VII 21. VIII, 1835/G.P., 166 R.

⁴⁹ . «der
die Gährung der Gemüther der hierländigen grischisch n.u. Gla-
ubensgenossen zu beschwichtigen im Stande und nach seinen per-
sönlichen Eigenschaften fähir wäre». ó DAZ. . ge-
heime Akten 1835, N° 87/G.P., 25. VII 1835, 168/R. 21. VII
1835.

. , -
 « » -
 , , -
 , . -
 , ó « -
 », . .

IV

1830-

, -
 . -
 , -
 , -
 , -
 , -
 , -
 , -
 , -
 , -
 , -
 () , , -
 , -

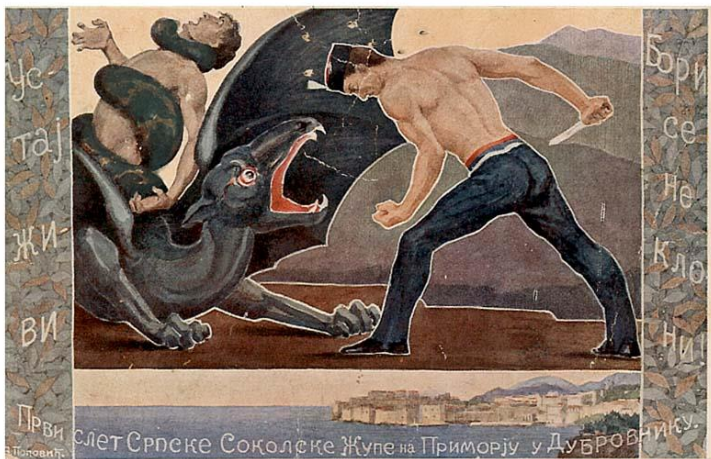
51, , -
 , -
 -
 1840- -
 -
 ,
 1830-
 ,
 1848. -
 , ,
 , -
 52 , (!) -
 1857, , ,
 - !⁵³

51

-
 1830-
 1844. , :
 , *Књижевник Петар Прерадовић у полицијским извештајима из 1846. године*,
 I, 1989, 325 ó 328; , *Афера око забране књига доктора теологије Ђ. Пулића 1844. године*, -
 . XXXIX.

1988, 91 ó 94.
 52 , *Срби у Далмацији*, 33.

53 , *Срби у Далмацији. - Историја српског народа*, V-2, 288.

УСТАЈ, ЖИВИ! БОРИ СЕ, НЕ КЛОНИ!

(Слоган Првог слета Српске соколске жупе на Приморју у Дубровнику)

ХРВАТИ У ХЕРЦЕГОВИНИ*

... ? ó -
... , .
... , , -
... :
... ? -
... : «Narodnog Lista»!

У Херцеговини Хрвата није никад било.

... , , -
... , , , -
... , .
... , , -
... , -
... , , -
... ! -
... , -
... , -

* ... « ... », 11 (23) ,
1887, . 1 2.

. Најмањи пак дио од нашег народа
подлеже западном упливу, прими латинску цркву и ти
се, за разлику од православнијех Срба, прозваше *Ла-*
тинима. Тако су се они исти звали и још се зову док се
не науче новом имену – хрвацком!

Латинима.

цком

хрва-

·
·
,
,
!
:
ó
, ... «Narodnog Lista»
-
,
,
- -
·
!
,
-
-
,
-
·
!
!

8
 ,
 9
 , -
 10
 , 11
 -
 - *Растоу* (,
), *Макар* (
), *Дален* ()
 ð (.)
 ö.¹² -
 13
 ,
 14 , 15
 -
 16 ,
 17

⁸ , *Спис о народима, Византијски извори за историју народа Југославије, Том III, Београд, 1959, стр. 64 - 65.*

⁹ , 54.

¹⁰ , *Летопис попа Дукљанина* , 1971, . 158.

¹¹ 610. 641.

Византија и Византинци , . 58- 60.

¹² , , 34 - 35.

¹³ , *Историја српског народа* , . 173.

¹⁴ Tade Smi iklas, *Povijest hrvatska, I, Zagreb, 1882, str. 158.*

¹⁵ Vjekoslav Klaji , *Bosna, podatci o zemljopisu i poviesti*, Zagreb, 1878, str. 201 - 202.

¹⁶ , *Трговачки путеви и рудници Србије и Босне у средњем вијеку* ,

¹⁷ , , 1959, . 238 - 239.

¹⁷ , *Из прошлости српске области неретњанске* , 1901, . 25 - 48.

¹⁸ , *Патаренство у Херцеговини у свијетлу археолошких споменика*, Гласник Земаљског музеја у Сарајеву. Археологија. Нова серија, XVII, , 1963, . 195 - 212.

¹⁹ - , *Стари манастирски печат из Дувна (Жупањца)*, Гласник Земаљског музеја у Босни и Херцеговини , 1891, , . 213 - 214;
Vjesniku hrvatskog arheološkog društva, XIII, 1891, . 19 - 20; , *Херцеговачки манастири*, Лабостин, Старинар, (1923) , 1925, . 69.

20

21

22

23

872.

24

õ

ö.²⁵

26

27

20

, *Православна Далмација*, ,
1901, . 6 - 8; ,
Рели-
гија, -

21

, . 2, , 2003, . 147 - 159.
, 15 - 42; , 155 - 157.

22

, 103 - 108.

23

, 16, 17, 24, 26, 28, 45; , , 155.

24

, . 106; .
Из прошлости српске об-
ласти Неретљанске, , 1901, . 50 - 51.

25

, 106.

26

К рјешењу питања: је ли Макарско приморје хрватско или
српско?, *Српски лист*, , 29. (10.), 1887, .

27

, 107.

Богомоље Светосавске Цркве

1219.

-

, ,

,

,

-

²⁸

.

-

²⁹

-

,

,

-

,

,

,

-

³⁰

.

,

.

-

,

,

,

I

-

³¹

.

-

²⁸ , *Из прошлости српске области Неретњанске*, 52 - 58;
 , *Православна српска црква*,
1989, . 19; , *Хумско - херцеговачка епархија*,
. 1 - 15.

²⁹ , *Из прошлости српске области Неретњанске*, 1901,
. 52 - 53.

³⁰ , , 52.

³¹ , *Епископије и митрополије српске цркве у
средњем веку*, , 1985, . 103, 108, 110.

,
 -
 : ð
 -
 -
 -
 -
 40
 1075.
 -
 41
 -
 -
 -
 ,
 42
 (1167 - 1180)
 -
 43
 -
 -
 -
 ,
 44
 -

³⁹ Koledar, , 1886, . 51,
 , *Из прошлости српске области неретњанске*,
 1901, . 50.

⁴⁰ , *Срби католици*, *Српски лист*, 2 (14) -
 1887, . 1-2.

⁴¹ , 146.

⁴² , *О поријеклу славе крсног имена, прилог ра-*
дњи др Ђуре Тругелке "Тестамент госта Радина", *О крсном*
имену, , 1985, . 263.

⁴³ , 263.

⁴⁴ 264.

1468.

⁴⁹

1466.

⁵⁰

1458.

⁵¹

1482.

⁵²

⁵³

⁴⁹ , Срби католици, Српски лист, 1 - 2)

⁵⁰ , Херцег Стефан Косача, , 1964, .
 216, 223, 235, 232 - 234, 272, 276; , Историја
 средњовековне босанске државе, , 1964, . 316, 336 -
 337, 339; , Хумско требињска властела, -
 , 1967, , 2, 12, 100; , Пад Херцего-
 вине, , 1979, . 15, 16, 27, 146.

⁵¹ Vinko Foreti , *O vezama starog Dubrovnika i Makarskog primorja*, *Makarski zbornik*, 194 - 195.

⁵² , 143 - 144, 146.

⁵³ Foreti , .

1498.

⁵⁵

-

-

Фрањевци запоседају православне богомоље

⁵⁶

-

-

-

-

-

1503.

-

-

-

-

⁵⁴

, 143 - 144, 146.

⁵⁵

, 143.

⁵⁶

1498.

-

1499.

-

-

1492. (Kadčić, *Povjest okružja Makarskoga*, 93; -

, 109; Hazim TMbanovi , *Bosanski pašaluk*, Sarajevo, 1982, 162).

.⁵⁷ , -
 ,
 .⁵⁸
 ,⁵⁹ 1537. ö.⁶⁰
 ð
 .⁶¹ -
 .⁶² 1620. -
 .⁶³
 1776.
 ,⁶⁴
 .⁶⁵ -
 -
 1747. .⁶⁶ -
 1747. , -
 -
 ,⁶⁷
 , 872. ,

⁵⁷ , *Макарска*, 29.

⁵⁸ , 113.

⁵⁹ Kad i , 104.

⁶⁰ , 113.

⁶¹ , 113.

⁶² Kad i , 104.

⁶³ , 120.

⁶⁴ Nikola Ala evi , *Slavni zaslužni muževi. Makarsko primorje. Izlet na Biokovo*, Split, 1910, str. 69.

⁶⁵ Dr Krunoslav Draganovi , *Op i -ematizam Katoli ke crkve u Jugoslaviji*, Sarajevo, 1939, str. 192 - 193.

⁶⁶ Kad i , 110.

⁶⁷ Kad i , 110.

68

1747.

69

70

1774.

õ

ö.⁷¹

1612.

72

1720.

ó

ó

⁶⁸ , *Из прошлости српске области Неретњанске*, 50 - 51.

⁶⁹ , 106, , 51.

⁷⁰ , , .

⁷¹ Alberto Fortis, *Put po Dalmaciji*, Zagreb, 1984, str. 234.

⁷² Kad i , 108.

	118	.	-
		.	-
		1500.	-
119	.	,	-
	,	,	-
	.	,	-
	,	,	-
	.	,	-
	1523.	,	-
		120	.
		.	-
		121	.
<hr/>			
118	.	,	-
		,	-
		, Jeronim Vladi,	-
		<i>Uspomene o Rami i ramskom franjevačkom samostanu, Zagreb.</i>	-
		1882, . 24 - 25 ;	-
	,	1536.	,
	.	,	-
	,	,	-
	,	, Dr fra Stanko Petrov,	-
		<i>Gospa Sinjska, povjest sinjskoga prošteništa, Jeronimska knji-</i>	-
		<i>fnica, knjiga 258, . 11 - 12.</i>	-
119	Vladi	,	23.
120	,	30.	-
121		1532.	-
	(,	1557.
	(, 30:	, 225).
	1653.		-
	,	(, 30; , 225).
		1663.	-
	(, 30).	-

,
 ,
 ()
 .
 .
 126
 .
 ,
 ,
 .
 127 1855.
 .
 128
 ,
 1857. 129
 .
 1881.
 130
 .

Фрањевци вешто користе Турску власт

-
 .
 ,
 ,

64 - 70).
 -
 -
 -
 (Markovi , Sinj, 21).
 -
 -

(, Смрт
 Стојана Јанковића, . 172 - 180).
 126 , 90.
 127 , 90.
 128 , 103.
 129 , 106, 109.
 130 , 111 - 112.

1557.

õ

ö.¹³⁵

õ

ö.¹³⁶

Лов на православне душе

1577.

¹³⁸

1615.

¹³⁹

¹³⁶ Vladi , 50.

¹³⁷ 1521.

¹³⁸ Kad i , 119 - 120;

¹³⁹ , 121.

, 113.

, 117.

1645. , 1646. ,
, ' 140 1685.
, 141 , -
, -
, .
142 , -
. -
1819. ,
. -
143 . -
. -
, -
, 144 1625.
. -
1623. , 145 -
. -
, 1540. .
1614. . -

¹⁴⁰ , 123.

¹⁴¹ Kad i , 123.

¹⁴² , 126 - 127.

¹⁴³ . 127.

¹⁴⁴ , 120.

¹⁴⁵ , *Списи конгрегације за пропаганду вере у Риму о Србима*, 1662 - 1644, I, , 1968, . 5.

	146	-
	147	
	148	-
		-
		-
		-
		-
		-
		-
		-
1626.		-
		-
		149
	150	
()		
		-
31		151
		-
		-

¹⁴⁶ , *Списи конгрегације*, 5, 70.

¹⁴⁷ , 70

¹⁴⁸ , 70.

¹⁴⁹ , *Списи тајног ватиканског архива XV - XVIII*
века, , 1983, . 45 - 46.

¹⁵⁰ , 46.

¹⁵¹ Dr fra Ivo Bagari , *Duvno, povjest župa duvanjskog samostana*,
1839 - 1989, Duvno, 1989, str 85.

(...)

 ö.¹⁶⁴

 1671.

 ,

 ,

 300 ,

 .¹⁶⁵

Искорењивање православља на Пељешцу

()

 ,

 ð ö ð ö.¹⁶⁶

 ,

 .¹⁶⁷

 ,

 .¹⁶⁸

 ,

 .¹⁶⁹

 ,

 .¹⁷⁰

¹⁶⁴ Vladi , 89.

¹⁶⁵ Bagari , *Duvno*, 86.

¹⁶⁶ Ljubo Ner. Vla i , *Iz prošlosti srpske oblasti Neretljanske*, Dubrovnik, 1903, str. 43 - 44.

¹⁶⁷ , 43.

¹⁶⁸ , *Iz prošlosti srpske oblasti Heretljanke*, 1901, str. 59.

¹⁶⁹ Vla i , *Iz prošlosti srpske oblasti Neretljanske*, 1903, 41

¹⁷⁰ , 1903, 40 - 41.

178

30

179

(Chronicon
 archiviale conventus Sanctae Mariae Zaostrogiensis, Ve-
 netiis, 1770) Lucius Na-
 rentinus.

180

181

12

Макарски Љетопис
 1773. 1794.

182

183

178

, 109.

179

, 114.

180

, *Из прошлости српске области Неретљанске*, 1901,
 . 60.

181

182

, 60 - 61.

183

. -
 , -
 , 1775. , -
 -
 184 , -
 . -
 185 -
 1778. 186 -
 -
 1817. .
 , -
 , -
 187 .
 1837. -

"22. октобар"

¹⁸⁴ *Makarski њetopis od god. 1773. do 1794, Starine*, JAZU, knjiga 47, Zagreb, 1957, str. 310.

¹⁸⁵ , 315 - 316.

¹⁸⁶ , 331.

¹⁸⁷ , *Православна црквена општина Неретванска, Гласник православне далматинске цркве*, . 6, , 1898, 99 - 100.

188
 ,
 -
 189
 -
 190
 -
 -
 191
 -
 192
 ,
 193

Крсна слава веза са Српским коренима

188 , 99 - 100.
 189 .
 190 .
 191 .
 192 .
 193 .

¹⁹⁴ , *Одредба дубровачке владе о Празницима светих из 1498. године, О крсном имену.* , , 1985, . 193 - 206.

¹⁹⁵ , *Крсно име није ни патаренског, ни српског ни православног постанка, О крсном имену,* 282 - 285.

¹⁹⁶ *Мала енциклопедија Просвета,* , 1959.

¹⁹⁷ O. Andrija Ka i - Mio-i , *Razgovor ugodni naroda slovinskoga*, Dubrovnik, 1886, str. 282 - 283;

¹⁹⁸ . . . , Андрија Качић - Миошић - словински пе-
сник, *Летопис Матице српске*, 3, 171, ,
1892, . 4 - 5.

¹⁹⁹ S. Banovi , *Krsna slava gornjeprimorskih Kačića*, *Vijenac*, knji-
ga II, 3, Zagreb, 2. kolovoza, 1923, str. 93 - 94.

204
 43
 , 205 17 ,
 нцила, ð , *Глас ко-*
 ,
 .ö²⁰⁶

²⁰⁴Ivan Bodrofi , *Iz "Očenaša" i štiva ponikao nadbiskup, Glas koncila*, 47(1587) od 21. novembra, Zagreb, 2004.
²⁰⁵

²⁰⁶

Јереј Никола Гаврић

**О УНИЈАЋЕЊУ СРБА ИЗ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ВРЕМЕ
«НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ»**

						-
					()	-
					,	-
					-	-
					,	-
					,	-
)	-
			10.	1941.	.	-
					.	-
					,	-
1.900.000		5.000.000				-
			¾			-
					2.403,993.	-
					.	-
					,	-
					.	-
			, 25.	1941.	,	-
					.	-

); " " (-
 ,
 ; , , -
 , , -
 , 3. 1941. ,
 ; 25. 1941. -
 , 10%,
 ; 18. 1941.
 « " ».
 " , -
 " , " , -
 " " ó " . -
 -
 .

Прогони и убијања као средства поримокатоличавања

:" ,
 " 1
 1941. , ,
 " , ,
 ,
 " 2
 , ,
 , 1. 1918.

¹ Victor Novak: Magnum Crimen , str. 605

² , . 608.

10. 1941. -
 230 (, " -
). -
 " 3 ' -
 . , -
 : " , -
 , . -
 , . -
 " 4 , -
 ... , -
 , -
 . -
 , . ;
 , ;
 ; ;
 , 5 .

Регулисање прелаза православних у римокатоличанство

³ Bruno Mlinari : Tito, der rote Rebell und seine "vollkommene Demokratie", Zurich 1948 , str. 10 ó 11.

⁴ Tajni dokumenti, str. 90; Avro Manhattan: na istom mestu, str. 65 ó 82.

⁵ : . 1965 ().

1941. , , , 20. -
: -
: 3. 1941. , -
" 15. 1941. " -
: " -
" 6 -
17. 1941. , -
" " " -
: () -
" -
ó " , -

⁶ Victor Novak: Magnum Crimen , str.619 - 620

Стварање Хрватске православне цркве (ХПЦ)

¹⁰ Victor Novak: Magnum Crimen , str.798

¹¹ ... , . 178

1944. . 15. -

30. 1942. : " -

" 12 -

: " -
" -

1942. 13 -

14 -

¹² , .4 . 1946. .54

¹³ :

¹⁴ , - , 1979, .257
.5 1. 1945, .66

Зоран Милошевић

РАД РИМОКАТОЛИЧКЕ ЦРКВЕ ПРЕКО «ЦРКВЕ У ХРВАТА» НА УНИЈИ У ЦРНОЈ ГОРИ*

() -
,
, , -
, « »
.
,
, ... -
, , -
, -
.

Питања и одговори

-
,
.
, -
-
,

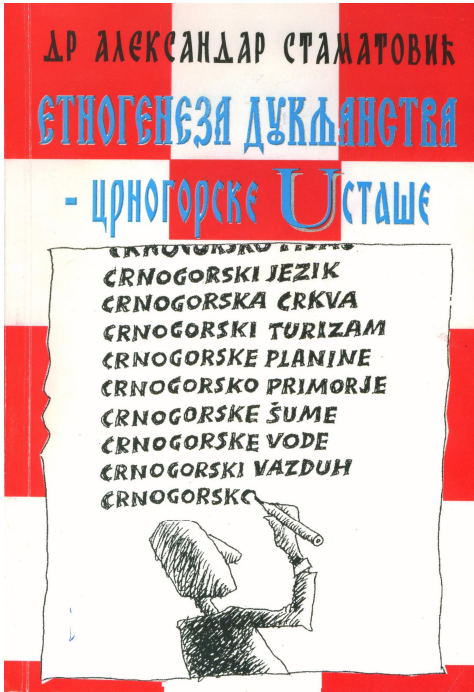
* , *Етногенеза ду-*
кљанства — Црногорске усташе,
2004, . 250.

«

?»

(305-

306.)

«

».

«

»,

Задња корица књиге «Етногенеза дукљанства»

« »

1

1

«Danas»,

».

« »

, «

»,

, Дон Бранко Сбутега

Crna Gora se mora vratiti svojim korijenima, svojoj autokefalnoj crkvi sa elementima katoličanstva. Kao što je Sava Petrović, treći vladar u dinastiji Petrovića htio da pounijati crnogorsku crkvu. Bila bi sreća da je to urađeno. Jer bi nas to na neki način zaštitilo od svetosavaca..... Ja sutra na tom našem divnom Jadranskom moru, domorju i uzmorju, vidim jednu buduću, jadransku mediteransku uniju koju će činiti Albanija, Crna Gora i Hrvatska.

(Jevrem Brković, Glas koncila, Zagreb, oktobar 1993.)

**«Црква у Хрвата» преко своје новине «Глас
концила» радо објављује антисрпске и
антиправославне ставове поримокатоличених
Срба. Објављује их , заправо, као своје мишљење,
јер «Црква» говори кроз уста нових конвертита.**

, *Danas*, 25-26. decembar 2004, str. VII.

, . -
 , . -
 -
 . (,
 , , -
 , , -
). , -
 , , -
 , () , -
 , -
 (, . -
).² -
 , . -
 ,

² « », -
 , , 9. 2003. -
 « , -
 , « » -
 « (-
). , -
 , -

. , Pohod crnogorskoga metropolita Mihajla, *Glas
 koncila*, Zagreb, br. 20, 18. svibnja 2003, str. 27.

, , -
, .
, .

Катарина Косача,

**Фрањо Комарића,
активни делатник на
слабљењу Републике
Српске**

2

, Хрвати и Босна,

2002, . 101.

Ismet Ov ina,
*Bosna i Hercegovina i Bošnjaci u nacionalnoj ideologiji banske
Hrvatske (1878 – 1914)*, doktorska disertacija, Fakultet politi kih
nauka, Sarajevo, 2003.

« » . , -
 , -
 . 3 , ,
 (,),
 , 4 « » ,
 , , -
 . , -
 , , -
 5 , , -
 . 6 -
 7 , **сада је на дневни**

³ Petar Vujić, *Politička sudbina Hrvatske*. Geopolitičke i geostrateške karakteristike Hrvatske, Mladost, Zagreb, 1995, str. 286.

⁴ « »
неправедном -

⁵ (). *Црква и политика*, , , 2003. .

⁶ , *Спорне територије Срба и Хрвата*, , , 1990.

⁷ . «

ред дошла

⁸

«

».⁹

¹⁰

)

».-

«

», *Ново Ослобођење*, . , 2. 9. 2004.

⁸ , Dr. sci Agneza Szabo, Grad Travnik (2), *Naša ognjišta*, br. 12, Tomislavgrad, 2000, str. 32.; : *Рим не мирује*, , 2003.; , *Свети Сава, слава и гусле*, 1878. 1903. - , 2003.

⁹ Petar Vu i , *Politička sudbina Hrvatske*, str. 81

¹⁰ . , *Хрвати и Босна*, . 105.

	11
	4
	2
	2
	1
	1
	2
УКУПНО:	220

Табела: БиХ у 2003/04. години у «Гласу концила»
ТЕМА **БРОЈ ЧЛАНАКА**

	62
Дипломатска активност БХ бискупа	38
	39
	23
	18
	16
	16
	10
	10
	6
	6
	5
	5
()	4
	4
« »	3
	3
	2
УКУПНО:	272

« » 2002. -

, , , -

.

« »
« ». 2002.
220, 2003/04. **272** прилога.
, ,
« » (,
) ,
, «
».
, ,
, « » , , «
»
(**осуду**)
).¹⁴
Штадлера (),
ó ,
. ,
« » , ,
, ,
, .
, ,
, ,
, .

¹⁴ 10 «
» (, ,
). ,
() ,
. ,
« ».

: Ante Puntigam D. I., *Petar Barbarić 1874 – 1897*, drugo, pro-ireno izdanje, priredio: Miroslav Vainino D.I., Zagreb, 1936.

15

()¹⁶

15 : , *Ko je Ханс Иван Мерц* -
 , , 2003. , Izjava
 postulatora u vezi s o ekivanjem beatifikacije Ivana Merca: Mertz
 je osamnaest godina fivao u Banj Luci, *Glas koncila*, br. 4,
 2003, str. 2.

«особна папина жеља». , -
 « » , -
 . « a

16

» (),

1941. «

Франца Ксавера Мес-

ка,

».

« »¹⁷ -
-

Дипломатски рад босанско-херцеговачких бискупа на урушавању Републике Српске

, , , -
, -
,
,
, -
, -
,
18 ,
, ,
,

¹⁷ Igrokaz i koncert, *Glas koncila*, br. 2, Zagreb, 2003, str. 11.

¹⁸ Kardinal primio britanskog veleposlanika, *Glas koncila*, br. 15, 2002, str. 2. «K

, , -
»
« ».
,
, -
,
« ».
?! ,
,
,

« »

19

»²⁰,

« : «

19.

COMECE-a (

)

. Nöelom Trenorom

6

7,

19

«

».- Izjava provincijskoga kapitula «bosne srebrene»: BiH ne smije biti unitarna ni dvojaka država, *Glas koncila*, br. 29, 2003, str. 8.

²⁰ *Glas koncila*, Zagreb, br. 9, 2002, str. 8.

Francois de
Goöshriand

Tadeusz
Mazowiecki

- ?

Tan Cliff

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

		-	-
		,	-
	McCarrick	?	
	Chiarini	-	-
		-	-
		-	
		oj	
(-	-
:			-
		.	
		-	-
)		-	-
			-
			-
		.	
		-	-
		-	
		?	
		-	
		.	
		-	

Robert
Beecroft -a -

-

,

7

-

.

-

-

-

-

-

2003. 16.

Roberta Beecrofta, - oј

«Изјави»

,

A 7

() .

«

»,

«

»,

».²²

²² Biskup primio voditelja misije OSC - u Bosni i Hercegovini, *Glas koncila*, br. 39, 2003, str. 4.

Werner
Wnenda

- -

-

-

-

Clift

- -

oj

- -

- -

- -

-

-

-

-

Успех, после свега?

« »
2004. (20.) види се успех
дипломатских акција босанскохерцеговачких биску-
па.
:

«

26.

-

Petera Krahl,

, Sebastiena Willema,

,

,

-
 !
 8 -
 , -
 , -
 -
 ó ó -
 , -
 25. . ., 32 -
 6752 , -
 . -
 5000 ó 38
 . ' -
 -
 , -
 ó , -
 » ' 5%
 , -
 , -

. 'Не
**могу и овога пута у име истине и правде не оптужити
 досадашње локалне политичаре**

P. Krahl се сложио

(2003)

надодао да 'на простору ентитета РС, вољом свјетских моћника, дефинитивно нестаје повијесно најстарији народ – хрватски, а с њим и Католичка црква

21.

».²³

²³ Biskup Komarica primio promatra e Europske unije, *Glas koncila*, br. 10, 2004, str. 4. (. . .)

« повијесно најстаријем народу – хрватском» у Републици Српској, « -

», -

признали одговорност. -

», : « -

«Представници OSCE-а признали одговорност»

« 24. OSC -

: Petera Dalya, -

, Renatu Frech, .

главна тема

је била очита трајна опструкција актуелних домаћих власти као и утјецајних представника међународне заједнице повратку и опстанку прогнаних католика на подручју шире бањолучке регије и Босанске Посавине у Републици Српској.

, OSC - -

,

32 , : ' 6563 , 4668 30 -

- , 230 8 -

11.461 220.000 ó -

злочин и домаћих политичара -

..., међународна заједница упорно сваке године Хрватску подсећа на потребу повратка српских избјеглица. Неки пут то чини одмјерено, с уважавањем господарских, али и свих других потешкоћа с којима се у тим процесима Хрватска сусреће, но, често су ти захтјеви неодмјерени и бахати и уцјењивачки.»²⁶

²⁶ Stipan Bunjevac, injenice o izbjeglim Srbima, *Glas koncila*, br. 12, 2004, str. 4.

1. . -
2. , . -
-
-
3. .
3. ó , -
-
-
-
4. .
4. () ,
5. .
6. « » -
-
-
.

II
ЛИЧНОСТИ

В. И. Петрушко

**РАЗМИШЉАЊЕ ПОВОДОМ
БЕАТИФИКАЦИЈЕ УНИЈАТСКОГ
МИТРОПОЛИТА АНДРЕЈА
ШЕПТИЦКОГ***

II, 1998. , -
, -
кардинала Степинца. , -
,
. , 1954-55. ,
- Андреј
Шептички (1865-1944.), -
1901. 1944. . -
, -
« », , , -
, -
, -
, . -
, . (УГКЦ)
-

*

"

": <http://www.orthodox.org.ua>

јински Мојсије», , «Укра-

Да ли је Шептички «Украјински Мојсије»?

Роман Марија Александар, гроф Шептички, XIII

35

. Године 1907. Шептички је примио тајна пуномоћја за унијатски рад у Русији.² , 1908.

³ , 1908.

¹ 1995, . 18-19.

² i , . i i i. i XX.

i . 1996, . 21-22.

³ , . 22.

», « ».

: «*Драги моји, у садашње време траје рат између нашег и московског цара, рат је покренут са наше стране. Московски цар није могао поднети да у Аустријској држави ми Украјинци имамо слободу вероисповедања и своју политичку вољу. Он жели да нама укине ту слободу, да нас баца у окове. Будите верни цару до последње капи крви*».⁶

лицимерје

II, 1914. « ».⁷

, 1914.

4

1908.

125, .3310, .32-35.

5 i, . i i i. i XX.

i .1996, .29-30.

6 , .146, .8, .82, .2-3 (

7).

, .201, .46, .1807, .18.

«По преласку украјинске границе, победоносне аутријске армије, пред нама је тројни задатак: војни, социјални и црквено-организациони. Да би решили ове задатке дужни смо (...) учествовати у планираном устанку у Украјини како би идвојили ову област из Русије, а као најбоље решење у овом случају јесте предавање народу карактера независног од Русије, док територију треба представљати као туђу у односу на царску државну националну териотрију. За овај циљ морају се искористити све традиције Украјине, те говорити о потчињености Русији, како би их дозвали памети и увели народне масе у сазнање да никаква политичка комбинација неће бити у стању да ликвидира последице наше победе.

I

Војна традиција се мора устројити на традицији запорошких Козака (...) Само истакнути војни заповедник који за собом има велике победе може бити именован нашим кајзером 'гетманом Украјине'(...). (

...). Он би морао бити у рангу ратног команданта или фелдмаршала, имати одређену аутономију у оквиру наше војне администрације, како би обезбеђивао одане кадрове војној администрацији у чијим оквирима би могли наћи места и устаници Украјинци. Национални карактер се обавезно мора нагласити у називима војних функционера (атамани, јесаули, пуковници, сатници), (...). Гетману мора бити дозвољено да одаје 'универзалност' (приказивања и обраћања) армији и народу, именовање јесаула и др. Уз

њега се мора поставити човек упознат са историјом Украјине, а који може састављати функционалне документе, помагати саветима, речима и делом. Слична војна организација може се лагано распрострањити на све стране, а исто тако могла би се оспособити и за регулацију понашања Украјинаца.

II

Ако се рат продужи мора се усвојити у пракси исто таква социјална организација која би становништву доказивала кроз многе примере како је руско законодавство било неправедно и да их је угњетавало. Народу коме се обећавају слобода, толеранција, итд. (сет Основних закона), мора бити представљен Аустријски устав (у аутентичном популарном украјинском преводу), а по могућности и други аустријски закони. Комисија састављена од аустријских и руских (украјинских) правника биће дужна да припреми збирну кодификацију. У првом делу мора бити размотрен и друштвени и персонално-правни живот у коме ће Украјинци, народ, маса бити представљени као веома угњетени.

III

Црквена организација је дужна следити зацртани циљ – Цркву у Украјини неопходно је, према могућностима, одвојити од Руске. Треба оставити по страни доктрину, сферу догматике, а било би неопходно објавити серију црквених наређења, нпр. одељене Украјинске цркве од Петербуршког синода, о забранама мољења за цара, а о неопходности молитве за цесара. Заједно са тим, потребно је великоруске, московске светитеље, избацити из календара итд. Сви ови декрети морају бити објављени са ауторитетом Цркве, а не од грађанских или војних власти, пошто би их оваквим начином одвојили од руског система. Исто тако, било би апсолутно нецелисходно образовати Синод (према моделу Петербуршког Синода). Митрополит Галича-

нски ('и све Украјине') могао би тим декретима утврђивати шта је сагласно са фундаменталним принципима Источне цркве и традицијом митрополијског престола, а било би одобрено и од стране војне администрације.

Ја као митрополит могао бих то урадити, уколико у сагласности са канонским прописима Источне Цркве и традицијом мојих претходника имам право потврђено од Рима да користим дату власт у свим сферама. Ако мој план буде прихваћен, а највероватније да хоће, у Украјини ће бити установљен само један духовни центар власти и Цркве као организма. А он ће бити одвојен од Руске цркве.

Одређен број епископа, а посебно оних који су родом из Великорусије, као и оних који откажу прилазак Унији, морају бити одстрањени и замењени другим, онима који признају украјинску и аустријску власт. У том случају Рим би дао сагласност за ове ради именовања. Источни Патријарси били би плаћени од стране власти.

Народу је потребно оставити све што му је драго од обреда и обичаја, а клир ослободити од јарма Синода и Консисторија, те одвратити клер од полицијске и политичке делатности на чисто црквену и хришћанску сферу. Тако се можемо надати универзалној сагласности и послушности.

На овај начин јединство Украјинске цркве биће очувано и учвршћено, а одељеност од Руске цркве биће завршена и дефинитивна. Канонске основе за овакав рад са римокатоличке тачке посматрања показује се веома издашним, а са тачке источног православља она је легална, логична и не захтева објашњења.

За све ово ја бих могао добити одобрење из Рима, односно ако ћемо бити отворени, ја сам у највећој мери већ завршио око одобрења. Православна црква неће бити уништена. Она ће бити сачувана у свој својој пу-

» , « -
 -
 : «Аспида!»¹³ II
 ,
 , 1915. . 25.
 1916. ,
 II
 .
 .
 :
 «Какав гад!»¹⁴

Митрополит Андреј Шептицки благосиља Рајх

ó
 . 30. 1941. -
 . 1. -
 .¹⁵ 5. -
 -

: «По вољи све-
 могућег и свемилостивог Бога почиње нова епоха у жи-
 воту наше домовине. Победоносну немачку армију, која је
 већ освојила читав крај, поздрављам с радошћу и благода-
 рношћу због ослобођења од непријатеља. У овом истори-
 јски важном моменту позивам вас, очеви и браћо, да бла-

I i i i - i i . 2,
 Winnipeg. Canada. 1985. s. 619.

¹³
¹⁴ , . 102, . 131, . 106.
¹⁵ « » (). i . 1941. 2

годаримо Богу, останемо верни његовој Цркви и послушни новим властима, те да повећамо наше залагање у раду. Да би заблагодарили Вишњем за све што нам је дао, умолили га за милост у будућности, сваки свештеник ће служити у прву недељу по пријему овог писма благодарно богослужење и после песме «Тебе Бога хвалим» пожелети дуговечност немачкој армији и украјинском народу.»¹⁶

1941.

¹⁷

«

!

ó

! ..

».¹⁸

¹⁶ i, . 358, . 1, . 11, . 25 (

¹⁷ « i i i i i i i i», i . 1942. N7-8, . 165-166.

СС дивизија «Галичина», митрополит Шептицки и унијати

ó
, 1943. , « 19 »
1944. , 1.
(
1946.
): «Митрополијски Ординаријат наређује да се предају црквена звона када се појави чиновник са возилом и људима. до 15. јануара 1944. године посао мора бити обављен».²⁰

«Виђења» унијатских монахиња

ó . «
» .
18 , .57, .4, .
338, .131-132 ()
19 i , . i i i. i XX. '
i .1996, .101-102.
20 « . i
. i».

... (17) -
 ,
 . « » (-
), -
 , **Авксентија Иванович**, 3.
 1941. ,
 ,
 ,
 ».²¹ 19. 1941.
 -

виђење «три пророка» -

« » ,
 ,
 ».²² **Као што видимо у овој «контелативној хијерахији» Шептички се показао на месту Христа – више и од самог римског понтифекса.**

« »
 :
«Да би била испуњена воља римокатолика који су у вези са папом, који му може дати све религиозне обреде, а на крају му ставља на главу златну круну и именује га Царем све Европе». , : «

,
 , ... (,
 ? ,
)».²³

²¹ , . 201, . 4 « », .2662, . 13-14 (. . « : » . , 1988, .270).

²² , . 201, . 4 « », .2662, . 21 (. . « : » . , 1988, .270).

²³ , . 201, . 4 « », .2662, . 1-4, 9-10 (. . « : » . , 1988, .272).

« », -
 ,
 « » :
 «Послала сам Вам писмо о Х... како бисте га милостиво
 размотрили и исправили. Ваша Екселенција ће милостиво
 закључити одговара ли оно, да ли га треба скратити или
 допунити».²⁴ « »

()

²⁵

1988.

1999.

Закључак

1946.

²⁴ , . 201, . 4 « », .2662, . 1 (. . « : » . , 1988, . 271).

²⁵ , . 57, . 4, . 338, . 137 ()

ó

10.

1944.

: «

. (...).»

: «

: «

».²⁶

«

ó

»,

²⁶

, .3, .60, .9, .94-95.

() , ' -
)
, II,

Зоран Милошевић

Александар Д. Гронски

**НАЦИОНАЛНО-РЕЛИГИОЗНИ
ПОГЛЕДИ В. КАЛИНОВСКОГ И
ЊИХОВИ ОДЈЕЦИ У «МУЖИЧКОЈ
ИСТИНИ» ЗА ВРЕМЕ ПОЉСКОГ
УСТАНКА 1863 – 1864. ГОДИНЕ**

... , X ...

... Велики утицај римокатоличанства на белоруске земље догадио се у XIV и почетком XV века, XIII

... дошло је до увођења личних грбова, као и до постепеног преласка литванског племства у римокатоличанство.

племство Великог Литванског Кнежевства веома брзо одродило од становништва,

XVI

: Лублинска унија 1569. уједињења Пољске и Литваније у једну државу – Речи Пасполита Бретска црквена унија, 1596.

XVII

избачен је старо-руски језик,

XIX

XX

XVI-XVII

207

XVIII

207

I. // ó
Albaruthenica: . 2 / . . . ó ., 1993. ó .
84.

цијом од 3. маја 1791. године,

Конститу-

племство белоруских земаља активно подржало Пољски устанак 1830 – 1831. године.

У управи над белоруским земљама већина чиновника је била пољског порекла или су то били месни римокатолици.

208

Изучавање национално-религиозног питања у белоруској историографији

70- 80- XIX

208

ě . . .

(XVIII ó XIX .):
: 07.00.03 / . . . - . ó , 2003. ó . 14 ó 16.

белоруског народа.²⁰⁹

питањима дискриминације

XIX

²¹⁰

пољска интрига која има за циљ да се издвоји белоруски народ ради лакше полонизације.

XX

«

»

XX

1863 ó 1864.

Викентија Константиновича Калиновског.²¹¹ В. К. Калиновски је постао белоруски национални херој тек двадесетих година XX века, тј. тек после шездесет година од смрти, када су сви сведоци Устанка помрли, те нико није могао оповргнути налазе нових белоруских историчара. Важно је рећи и то да се ова легенда појавила тек после слома Руске Империје у средини белоруских сепаратиста;

²⁰⁹

²¹⁰

²¹¹

24. 1. ó ., 1993. ó . 351.

1921. ó . 75 ó 76.

ë . : ó ó . ó ., 194. ó . 223.

XX

XX

», јављају се историјски фалсифика-
ти. XX обновљена ле-
генда «
».

«

»

неоспорна је чињеница да је «Мужичку истину» у жи-
вот донела припрема Пољског устанка, да би ширила
идеологију устаника.

«

»

М. А. Богданович,²¹²

«

», . . .
1910.

(

),²¹³

Идеја да је Пољски устанак 1863 – 1864. године у бело-
руским земљама био, заправо, белоруски јавила се посе-
ле Револуције

212

213

, 1910.

. б . . , 1992,

Викентиј,
 ó Константин,
 белоруско
 наслеђе В. К. Калиновског незнатно:
 », « », « ó

215

Трешченка « ... 1863.

Ј. И.

».²¹⁶

савремена историјска наука Белорусије не руши успостављење догме, него их умножава, да не би била принуђена да превреднује практично сву историју Белорусије док је била у саставу Руске Империје,

Национално-религиозне прилике у северо-западним крајевима уочи и за време Пољског устанка 1863 – 1864. године

1863 ó 1864.

215

... / „ „ . i -
 . . i ë ó ., 1999.

216

. I. :
 . ó ë , 2003. ó . 128.

Власт се ограничавала само на то да утврди ко су виновници ових догађаја.

нису устручавали да физички нападну представнике поретка.

218

. Широку подршку римокатоличког свештенства устаницима пресекао је у мају 1863. године нови виљнуски генерал губернатор М. Н. Муравјев.

« ».²¹⁹

Однос према православним свештеницима који су били активни био је крајње негативан,

²¹⁸ 1863 ó 1864 ó ., 1965. ó

²¹⁹ . 106. ó . 30.

1893.

. Понекад су по-
ред вређања православних свештеника неке и кидна-
повали, а било је случајева и убистава, при чему су
жртве мучили.²²⁰

1830 ó 1831.

²²¹

1863 ó 1864.

â.

²²⁰

ë , 1863 ó
1864 . - . . 2. ó ,
1915. ó . 106.

²²¹

. 1830 ó 1831 i. ó
., 2001. ó . 34.

редова сељака.²²⁵

1830 ó 1831.

²²⁶

они су изазвали 46 боја сва са руском војском, од тога је $\frac{2}{3}$ било на територији Виленске и Гроденске губерније ó

²²⁷

²²⁸ Устаници су применили герилски метод борбе,

М. Н. Муравјева,

225

ë, 2000. ó 136.

226

. ó 130.

227

í 1863 ó 64 //

228

: ó, 1997. ó 449.

. 1863 . ó, 1862. ó . 231.

крајем пролећа 1863. године устанички покрет у Белорусији и Литванији практично је био угушен, а устаници деморалисани.

1863.

Последњи одреди устаника на територији Белорусије одржали су се дубоко у шумама до јесени 1863. године, али без подршке становништва почело је дезертерство, те су сами одреди распуштени.

Личност В. К. Калиновског у светлу времена у коме је живео

разматра «Мужичку истину» као прву декларацију белоруског самоопредељења, а В. К. Калиновског као утемељивача белоруског националног покрета и, чак, као првог белоруског националисту.²²⁹

²²⁹ , , ё . : ó
ó i i. ó ., 1994; , . -
1863 . ó ., 1963; . . ó ., 1966;
// : : -
- 79 ó 81; . I. . 3 . . 1. ó ., 2004. ó
: -
. ó ., 1993;
1863 .: « » « -
»: . - , 1980 .
// : ó .
. 4. ó ., 1997. ó . 31 ó 33; .

поета (), философ
 (), мисли-
 лац (),
 , просветитељ (),
). Бе-
 лоруско језичко наслеђе В. К. Калиновског је неве-
 лико. « » « -
 ó -
 », « » (-
).
 . . .
 , . . .
 , « -
 »
 «Choragiew swobody»
 . . .
 , . . .
 « -
 », ²³⁰
 « ».
 . . .
 , потпуно је неправедно гово-
 рити да је он у «Мужичкој истини» писао само оно што
 је сам желео, а у «Choragiew swobody», оно што се од
 њега очекивало.
 , радило само о манипулацији са разли-

²³⁰ : . ó ..
 1988. ó . 149.

читим категоријама локалног становништва -

крштени римокатолик, -

. В. К. Калиновски је заговарао унијатство код православних Белоруса, пошто је сматрао да би тиме белоруске сељаке одвојио од осталог православног становништва и усмерио их у опозициони однос према свему државотворном и православном.²³¹

XX -

Породица Калиновски потицала је са Мозавије, тј. територије етничких Пољака.²³²

1861.

²³¹ « » -

ë 1861 ó 1862 . ó ., 1964. ó .
124 ó 133.

²³² ó . 133.

233

1862. .

(

).

234

« »

»

?

233 : . ó ..

1988. ó . 149.

234 , . 122 139.

235 , . 134, 135 154.

, , -
 , , -
 . -
 , « » -
 , , -
 , « », -
 . , -
 . . .
 , , **Ј. Геј-**
штор, « » (.
)²³⁶ , ,

.²³⁷ **Можемо,**
дакле, закључити да савременици В. К. Калиновског,
нису запазили у његовом делу ништа белоруско, док су
пољску оријентацију приметили многи.

, . . . 1859. -
 , ,²³⁸

236 ó . 124.

237 : . ó 142.

. ó . 124.

238 i i ó . 83;

i ë ó . 111.

«...», .

«
239
»,

позивао на уби-
јање све племићке деце,

епилептичким карактером «белоруског
националног хероја».

»

240 спа-
дају у епилептоидне текстове.

Национално-религиозна садржина «Мужичке истине»

«Музыкална правда».

», «»

(, „ .

239

„, 2000. ó . 86.

240 , . 82 ó 125.

према сазнањима обавештајаца Руске службе безбедности, «Мужичка истина» се штампала на територији Пољске, скоро сасвим сигурно у Варшави.²⁴³

Према сазнањима политичке полиције леци су слани из Варшаве у Гродно железницом,

да је скоро сва железничка служба била састављена од Пољака,

²⁴³ . . . 141.

²⁴⁴ . . . 142.

²⁴⁵ . . . « »

« » (. . . 5 ó 67.).

, 246 -
 « » , -
 . . -
 , , -
 . **Ж. И.** -
Трешченко « -
 » прво била написана на пољском, а затим преве-
 дена на белоруски језик.²⁴⁷ -
 -
 , -
 « » -
 , « -
 », 248 -
 « -
 » -
 . , -
 . -
 . ó -
 , -
 , -
 249 , -
 . , -
 . -
 , -
 , -
 , -
 , -

246 ë , -
 1863 ó 1864 . -
 . 2. ó , 1915. ó . 11. -
 ë 1861 ó 1862 . ó . 141. -
 247 . ó 132. -
 248 i . . « i i » // -
 . ó 1999. - N° 5-6. ó S. 88. -
 249 i ë . ó . 47. -

²⁵²

1863.

«Мужичка истина» декларисала је свој социјално-политички програм као непријатељски према спахијама и руском императору.

У односу према Императору исказивали су потпуно негативан став.

« »

сељаци су имали сакрални однос према власти, а према Императору негован је наивни монархизам.²⁵³

« »

« »

(1. 1863. 1. 1863.

.),

²⁵² i i . . ó . 241

ó 242.

²⁵³

1861 ó 1917 . (1990-) //

i ii i i: i

- i. 3 . . 1. ó ., 2003. ó

. 153.

У летку православље називају шизмом, пасјом вером, а сви православни писци биће изложени вечним мукама на оном свету.²⁵⁴

254

». . 1861 ó 1862 . ó . 124 ó 133.

Они су се трудили да повежу сељаке као социјални слој са унијатством.

сељак – унијат је законитост овог краја, такође је сељак био у обавези да се са мржњом односи према Великорусима.

«...»
«...»

У њему се јасно каже да становништво Белорусије живи на пољској земљи, једе пољски хлеб и да су они, самим тим, Пољаци.²⁵⁶

... 1863.
«...»
Ту се појавила идеја одлучивања Белорусије од Пољске, чега није било у претходним бројевима листа.

²⁵⁶ i i ó . 241
ó 242.

« седми број није
приредио В. К. Калиновски, већ неко други.

« - » -
 ,
 . . . «
 », , . -
 , -
 , , , -
 . « -
 » -
 « » -
 , -
 « -
 ». , « -
 » , ,
 ,
 .
 . « -
 - » -
 , -
 . « -
 », :
 « , »,
**Калиновски је сматрао белоруске земље пољским, што
заиста не пристаје лику белоруског националног херо-
ја и првог белоруског националисте, што је од њега
створила белоруска историјска школа.**

Последњи производ В. К. Калиновског на белоруском језику је тзв. «Писмо испод вешала», где се он опрашта од сељака, позивајући их да се образују и боре против Великоруса и православља.

« »

Народна памет је почела прихватати свог «хероја» тек после дуготрајног убеђивања од стране белоруских сепаратиста и изградње позитивног имица В. К. Калиновског,

Зоран Милошевић

III
РЕШЕЊА

Ђакон Васа Живковић

ЧУВАЈМО ПРАВОСЛАВЉЕ*

« , :
» () «
, -
, .
, „ -
, ,
».
, -
а , ó -
: « -
, .
, .
, -
»

* « » 1893. , .
94 ó 102.

, , , , -
 , ... , -
 »!
 , , , ,
 « », -
 , -
 , -
 , . -
 , -
 : «
са невероватном брзином расте , -
 »...
 « 1500 , 64 -
 , 36 , 8 , 1.
 4 ».
 .

Четири милиона франака за обраћање Срба у унију

« -
 » , -
 : « ! -
 !... , -
 , -
 . . ó », -
 , -
 , -

», : «**Језуитско друштво св. Јеронима у Риму, асигновало је 4. милијуна франака на обраћање Срба у Херцеговини, Босни, Маћедонији и Старој Србији из православља у унију и католичку веру**».

. Јер, поменуто зло, које нас је са свију страна опасало и које већ куца на нашим вратима, прети да и нама једног лепог дана у госте дође.

Католицизам је опасан и за српску народност

! ó
«
. Ко се одриче вере своје, тај губи и народност српску», -

».

Све друштвене слојеве и сталеже, све чини-
оце и факторе од највећег до најмањег, обузео је неки
партијски бекриљук, неко бунило и вртоглавица, па
нико ни абера нема шта се у Српству ради и дешава.

крајње је време да будемо искрени, па да признамо да
нигде нема веће равнодушности и мртвила за узвише-
није идеје и идеале, него што је то код нас.

« »,

« »,

тражи се, да промишљамо о начину сузбијања једног
општег зла, које нам грози,

да смо достојни дјелатељи
меди својеја

Др Ловро Павловић

СРБИ КАТОЛИЦИ*

... -
... -
... -
... -
... -
... ; ... а -
... ;
али као Срби и Хрвати, они су двије културне струје у једном народу. ,
... : ... ,
... ; ... , -
... , ... -
« ... » (« ... »), -
... ,

* ... , 28 « ... » (12. ...) 1890, ... 2 ó 3. , -

, већ чисто у томе, што су овај покрет и овај лист удесили zgodne прилике, да се истакне Вукова мисао, да се изједначе католици са православним Србима у народним тежњама, да се оствари народно културно уједињење.

Успјех и плод тога покрета у првом реду јесу: Срби католици.

„...
; « »,
« », ó
ó
, , , .
« » . , ,
, ,
« »
,
.
.
.

Кад спознају обману, Хрвати постају оно што јесу - Срби

, , -
, , , „
, , , , -
; , , ;
;
;
, , -

, сад осјећамо, да је нас католике западна култура отуђила била од наше народности,

**Развијати се на својој народној,
славенској основи**

;
 ;
 ;
 •
 •
 •
 :
 «
 «
 «
 «
 «
 «
 «
 «
 «

Наука данас и не зна за други назив нашег језика, осим српског назива

. У Миклошићеву «Словару Шести Славјанских Језиков», који је као круна његовому раду, није ни споменут хрватски, или славенски језик, већ само српски.

Знаде ли хрватска странка зашто су стране културе нападале на православље на Балкану; зашто су подупирале латинство?

Ћирилица – препрека страном утицају

? , « », -
 , , -
 ! , -
 -
 ?

· , , , -
« » , .
 , , -
 , , -
 , -
 .

(.) . -
. -
, **односа.** -
Ја Ти, **за-**
једничарења, . -
. -
заједнице. , *парадигму,*
узор,
. / . -
, , . -
слободом. *компонента*
. -
, , (. **истинска,**
,), **слободе.**
избора, , -
, **начина** , -
, (, (.)), -
(,), -
. **начину** **јесте.**² -
prius. -
, , ? -
, -
, **битна (=)**, **створења**
. -
:) . ;) ,)
/ .

² , .256.

)

1919,

« 9. 1919.

неприхватливим,

...»³

ПСИХОЛОШКИ

(),

за њега

³ Ott Hugo: *Martin Heidegger*, Unterwegs zu seiner Biographie, Frankfurt, Campus, 1988., 106-107.

⁴ Thomas Sheehan, Heideggers *Introduction to the Phaenomenology of Religion*, 1920-21., *Personalist* 60 (july 1979), 313-14.

, , , , -
 , , / , -
 / , .
 : , , , . :
 , , . -
 , , рационалног -
 учења (, -
), , ,
 лажна. погрешна,
 (,),
 лично (.), -
 / .
 , XX
 , , -
) -
 , , , -
 , , , -
 , - , -
 .
 из-ступање - заједнице,
 (,) / -
 . - , прекид -
 / , , -
 . -
 (,), -
 атавизам , прекид -
 / , . -
 ,
 поновног

. , . -
 . -
 слободан . -
 ? , , .
 може, ,
 хтјети, , , не
 хтјети. : , ,
 : . ,
 образу подобију ,
 дужан -
 , , ,
 , , , превјеравања,
 . / ,
 јењања / , ми-
 (= , принуде), -
 (.), / ,
 нову . Нова -
 / новим
 , ,
) -
 , личном ,
 хоће -
 , , -
 , присилном , -
 . -

слободе избора -
 (),

(),

,

- -

- -

,

привести ,

-

-

:

(. 28, 19.), ми-

сионарење начин , поново, -

средство -

,

квалитативно

. Primum

missionarum призив , -

поновним -

, основни -

,

,

Насилна промена вере

- слободу

(), -

,

(, -

,

,

Црква), љу-
дска права,
изнад ; **не ускраћује**
? !
, Браћа Карамазови
:
(),
(?!)
Инквизитор **суштину,**
Цркве: **ништа (!)**
: «
; ».⁵
намеће.
? ,
није ,
ђаводицеја, Цркве
:
5
, 6-7, , 1999., .14.

1054.

СИЛОМ,

Традиција Инквизиције негује се и даље

катеорије

ртизам,

конвертитет, конве-

Црква

(, (), ,), -
 (?!). ? , ,
 1233. IX -
 (Inquisitio). -
истине. , 1252. -
 IV

· -
 , 6 -
 : -
 · -
 · -
 , -
 , -
 , -
 ! ·

Закључак

-
 -
 (-
), ,) -
 () -
 , - ,
 , ,
 , ,
 (), -

⁶ , . , .1034.

, **СВЕТООТАЧКОМ**

Академик Иван А. Чарота

УНИЈА У ИСТОРИЈИ ИСТОЧНИХ СЛОВЕНА: Библиографска грађа

- 1954. ø V . ó ,
- . . (. . .). :
. ó , 1932.
- ó ., 1890.
- , ó , 1932.
- 10- (1923-1933). ó , 1934.
- : , 2007.
- (.), ó ., 1889.
- , ó (.) , 1922.
- , 2- ó , 1922.
- (1650-1798). ó , 1871.
- ó , 1885.
- ó , 1885.

- , 1990. ð ö
- (), . ó ., 1846. (- , 1956).
- . ó ., 1996.
- . I-II. ó , 1883, 1898.
- (VI VII .) // ö (1878 .).
- . ó , 1902.
- . 1780-1795. ó , 1903.
- . ó , 1868; 1899.
- . ó ., 1981.
- ó , 1961. ó
- . ó ., 1899.
- . ó ., 1972. , 1569-1772. ó , 1872.
- 1946 . ó , 1946. - ï 8-10
- . ó ï , 1973.
- . ó ., 1975.
- . ó ., 1979.
- ó ., 1988. :
- , ï . ó
- ø , 1996.
- . ó ., 1865.
- . ó ., 1869.

- (), ó
., 1887.
- VII . ó ., 1978.
- . ó ., 1882.
- - (1595-1600). ó ., 1897.
- - (1609). ó
., 1901, 1908.
- (1609 .): ó
. ó ., 1903 ó 1912.
- . 1591 . (. ó ., 1907.
- . 1629 . ó ., 1907.
- . ó ., 1910.
- . ð . ö VI VII . ó
., 1884.
- . ó ., 1895. 300-
- 1883. . ó .,
- VI . ó ., 1847.
- . ó ., 1885. ,
- . ó ., 1996. / . .
- - , . ó - , -
, 1992. ,

- 1932.
- «».
- 1932.
- 1993 (*репринт издания: Варшава, 1933*).
- 1989.
- I-II.
- 1869.
- 1839
- 1889.
- i ii iii
- 1953.
- 1993.
- (),
- 1886.
- VI VII i , 1966.
- 1-4. , 2001.
- . (*Репринт издания: Минск, 1995*).
- . , 1930.
- /
- London: Overseas Publications Interchange Ltd, 1990.
- (V). /
- , 1998.
- i
- i ii iii , 1953.

- . ó - , 1956.
- „ . ó ï , 1959.
- a . . ,
- . ó , 1895.
- . . ,
- 1839 .
- . П. ó , 1897.
- . . .
- ó , 1912.
- . . . ó ., 1991.
- . . . ï . . 1. ó ,
- 1993.
- . ó , 1930.
- . . .
- . . . (. . .). ó
- , 1903.
- ó , 1965
- (С публикацией текста: . Диариуш, албо
- список деев правдивых).
- . . .
- . ó , 1889.
- . . . 1,2. ó
- ., 1859, 1861.
- ó С ., 1873 (репринт издания:
- Минск, 1999).
- ó С ., 1884 (репринт издания: Минск,
- 2006).
- . . . 1648-1668 . ó , 1914.

- 1889. . ó ,
- » (VI « 1797 1798 .) ó ..
- 1913. () . ó , 1996.
- 1993. . ó ,
- , 1867.
- . . 1. ó ., 1877.
- . ó - , 1978.
- . ó , 1875.
- , -
- . ó , 1878.
- - V ó VII . // K .
- 1884. 8. .627-654.
- (VIII)
- . ó ., 1891.
- VIII . ó , 1856.
- . I ó II. ó M., 1915.
- () . ó ..
- 1903. (
-). ?
- 1863
- . ó , 1939.

- (). ó , 1768.
- (1794-1900). ó , 1903. I
 - - . ó , 1827.
 - (1720). ó , 1904.
 - (-). ó , 1998.
 - (). ó , 1895.
 - - . ó , 1897.
 - 300- . ó , 1897.
 - 1-3. ó , 1881- 1903.
 - . ó , 1900.
 - / . ó , 1993.
 - I. - ï ïï ïï . ó , 1994.
 - ó . ó , 2001.
 - 1600 1700 . ó , 1874.
 - // - . 2003. . ó , 2003.
 - 2003. . 312-316. . ó , 1912.
 - 1596 - (1596-1667). ó : , 1983.

- ... (1839-1889) ... ó ..., 1889.
- ... / ... 1. ó , 1885.
- ... - . ó ; 1866.
- ... : ... / . ó , 1868.
- (1921-1939 ...) / . 07.00.02. ó , 2002.
- . ó , 1970.
- . ó , 1959.
- . ó , 2001.
- C i . ó , 1960.
- ... - . ó , 2005. . 82-85.
- . ó , 1934.
- ó , 1912.
- . ó , 1903.
- VII VIII . ó , 1899.
- - .. VII VIII . (1654 - 1795). . I-VI. ó , 1905 -1907.
- - .. VII VIII . (1654 - 1795). . VII ó

- VIII ó ,
1905.
- ó
 - ., 1876.
 - . ó
 - . ó , 2003.
 - i ó
- // ó ., 1991. . 230-237.
- ó ., 1857.
 - /
 - , 2005.
 - /
 - ó ., 1997.
 - ó ., 1773.
 -
- VI, VII VIII . ó ., 1857. (*Репринт издания: Минск, 1996*)
- . I . ó ., 1895.
 - ó , 1981.
 - VI ó . VII ,
 - . ó ., 1898.
 - ó ., 1871.
 - :
 - . ó , 1995.
 - 400 1596 ó 1996:
 - /
 - , (.) . ó ., 1998.
 - -
 - . I - II . ó ., 1882 -1884.
 - ó ., 1884.

- (1839-1889)
- (1833-1839). ó , 1910.
- i , 1917.
- alma mater. fz () - 1833-1834 . ó , 1906.
- (1833-1839). ó , 1910.
- ó , 1948.
- i , 1932.
- (1697-1707). ó , 1929.
- 1. ó , 1885.
- ? ó , 1913.

* *
*

- Abraham W. Powstanie organizacji Kościoła rzymskokatolickiego na Rusi. T.1. ó Lwów, 1904.
- Akta unii Polski z Litwą 1385 -1791. ó Kraków, 1932.
- Bendza M. Tendencje unijne wzgl. dem. Cerkwi Prawosławnej w Pzeczpospolitej w latach 1674 ó 1686. Rozprawa habilitacyjna. ó Warszawa: ChAT, 1987.
- Bulski M. Historia unii Kościoła Polskiego T. I- III. ó Kraków, 1873-1874.
- Chodynicki K. Kościół prawosławny a Pzeczpospolita Polska (1370-1632). ó Warszawa, 1934.
- Daniłowicz I. Latopisiec Litwy I kronika Ruska. ó Warszawa, 1827.

- Daniłowicz I. Historyczny rzut oka na prawodawstwo narodu Litewskiego. ó Wilno, 1837.
 - Daniłowicz I. Skarbiec dyplomatów papieżskich, cesarskich, królewskich, księcych; uchwał narodowych, postanowień różnych władz i urzędów, posiadających do krytycznego wyjaśnienia dziejów. T.I-II. ó Wilno, 1860-1862.
 - Dawidziuk M. Unia w Kuraszewie. ó Bielsk Podlaski, 2008.
 - Documenta Unionis Berestensis eiusque auctorum (1590-1600)/ Ed. Athanasius G. Welykyj. ó Romae, 1970.
 - Hajduk M. Unia Brzeska 1596. ó Białystok, 1995.
 - Historia Polski 1505-1864. Ch. 1-2 / J.A.Gerowski. ó Warszawa, 1978.
 - Hopko V., dz. Grecko-katolická cirkev. ó Prešov, 1946.
 - Jemielity W. Dekanat unicki augustowski w XIX w. i w początku XX w. ó Lublin, 1974.
 - Koch H. Die unierte Kirche in Polen. ó Köln, 1959.
 - Kolbuk W. Kościół wschodnie na ziemiach dawnej Pzeczypospolitej. 1772 ó 1914. ó Lublin, 1992.
 - Kowalski J.W. Poczet papierzy. ó Warszawa, 1985.
 - Kumor B. Ustroj i organizacja kościoła Polskiego w okresie niewoli narodowej. 1772 ó 1918. ó Kraków, 1980.
 - Lewicki K. Ksiądz Konstanty Ostrogski a Unia Brzeska 1596. ó Lwów, 1933.
 - Likowski E. Unia Brzeska. ó Poznań, 1896.
 - Likowski E. Historia unii Kościoła ruskiego z Kościołem rzymskim. ó Poznań, 1975.
 - Literatura antyjezuicka w Polsce. ó Warszawa, 1963. Metropolita Andrzej Szeptycki. Studia i materiały/ Red. A.A.Zieba. ó Kraków, 1994.
 - Mironowicz A. Prawosławie i unia za czasów Jana Kazimierza. ó Białystok, 2001 (1996).
 - Mróz M. Katolicyzm na pograniczu. ó Toruń, 2003.
 - Papierzy ska-Turek M. Miedzy tradycją a rzechytosci . Państwo wobec Prawosławia 1918-1939. ó Warszawa, 1989.
 - Pelesz J. Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom von der ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart, Bd. 1- II. ó Wien, 1880; Würzburg, Wien, 1881.
 - Ranke L. Dziejepapieżstwa w XVI ó XIX wieku. T.1-2. ó Warszawa: PIW, 1974.

- Relacje nuncjusów apostolskich i innych osób o Polsce od roku 1548 do 1690. T.1. ó Berlin, Pozna , 1864.
- Rzemieniuk F. Ko ció€ katolicki obrządku bizantyjsko-s€wia skiego:Neounia. ó Lublin, 1999.
- Senex. ? ó , 1931.
- Skarga P. Kazania sejmowe. Wyd. K.Turowskiego. ó Kraków, 1857.
- Syga ski J. Listy ks. Piotra Skargi z 1566 ó 1610. ó Kraków, 1912.
- Tazbir J. Piotr Skarga. ó Warszawa, 1962.
- Unija Brzeska i jej nast pstwa. Materia€ z sesji naukowej, która odby€ si w Gda sku w kwietniu 1991 roku / Pod redakcj T. Stegnera. ó Gda sk, 1991.
- Urban Kazimierz. Obrz dek grecko-katolicki a Kosciól prawos€wny u progu lat pi cdziesi tych // Zeszyty Naukowe AE w Krakowie. 1998. Nr. 500. s. 14 (17-30) (odbitka).
- Wazy ski A. Litwa pod wzgl dem przesladowania w niej rzymsko-katolickiego ko ció€. ó Pozna , 1891.
- Za€ski S. Jezuci w Polsce (W skroceniu). ó Kraków, 1908.

НАША ИЗДАЊА

- *, Нова логика империје*
- *, Стваралачка снага Енглеза*
- *, Терористи или жртве
Запада,*
- *Украјинско питање данас,*

У ПРИПРЕМИ

- *Где ти је држава, Каине?*
,
- *Небеска геополитика,*

ОПШИРНИЈЕ НА САЈТУ ЦЕНТРА

www.carsa.rs

Телефон

064 224 33 49

CIP -

272-767(082)

271.2:272(082)

323.12(=16):272(082)

323.12(=163.41):272(082)

:
/
. - 2. . (1. .
) . - : , 2015
(:) . - 374
. : . ; 21 cm

500. - . 355-371:

ISBN 978-86-80142-06-7

1. , [,]

a) - -

- b) -

- c) -

COBISS.SR-ID 215524620